

20141955986

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 13 став (2) од Законот за јавно здравје („Службен весник на Република Македонија“, бр. 22/10, 136/11 и 144/14) и член 16 точка 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“, бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14 и 132/14), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 21.12.2014 година, донесе

НАЦИОНАЛНА ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗА 2015 ГОДИНА

Вовед:

Национална годишна програма за јавно здравје во Република Македонија за 2015 година е стандарден пакет на мерки и активности кои ги спроведуваат: Институтот за јавно здравје на Република Македонија (во натамошниот текст: ИЈЗ на РМ) и 10-те Центри за јавно здравје (во натамошниот текст: ЦЈЗ) како и активности кои ги спроведуваат Институтот по медицина на трудот на Република Македонија (во натамошниот текст: ИМТ на РМ), Медицински факултет Скопје–Институт за микробиологија и паразитологија и ЈЗУ „Завод за физикална медицина и рехабилитација“ Скопје.

Оваа програма содржи мерки, задачи и активности за следење и проценка на здравјето и добросостојбата на населението, идентификување, предвидување, испитување, ублажување на здравствените проблеми и опасности во заедницата.

Во оваа програма е утврден видот на задачите, содржината, обемот и роковите за нивно извршување и известување, системот на координација на активностите, мониторинг и евалуацијата, како и финансиските средства за реализација на Програмата. Во целина, оваа програма претставува здравствена безбедност на граѓаните во државата.

Цел на Програмата:

Оваа програма се изготвува со цел да се зачува и унапреди здравјето на населението, да се овозможи спроведување на основните функции и задачи на јавното здравје, преку организирани мерки и активности што ги превземаат државните органи, институциите, единиците на локалната самоуправа и други правни и физички лица во соработка со здравствените установи, да се обезбеди соодветен одговор во случај на јавно здравствена потреба и итност и појава на јавно здравствена вонредна околност, обезбедување и спроведување на меѓународните здравствени правила, се со цел да се зачува и унапреди здравјето на населението.

Со задачите од оваа програма се обезбедува остварување на загарантирани права, утврдени потреби и интереси на сите граѓани што имаат карактер на унапредување на здравјето и преземање на мерки и активности за спречување и сузбивање на заболувањата, како и остварување на задачите и активностите на ЦЈЗ и ИЈЗ на РМ утврдени со член 48 од Законот за здравствената заштита и препораките на Светска здравствена организација (во натамошниот текст: СЗО).

Извршители на Програмата

Програмските активности предвидени со оваа програма ги спроведуваат следниве извршители:

- A. Центрите за јавно здравје за територијата за која се основани
- B. Институтот за јавно здравје на Република Македонија ,
- C. Институт за медицина на труд на Република Македонија
- D. Медицински факултет Скопје- Институт за микробиологија со паразитологија
- E. ЈЗУ „Завод за физикална медицина и рехабилитација “Скопје

Сите извршители треба да подготват и достават до Министерството за здравство (во натамошниот текст: МЗ) работен план со наведена точна динамика и распоред за реализација на активностите кој е во согласност со стручно методолошките упатства најдоцна до 15. 01. 2015 година.

10-те ЦЈЗ работниот план го доставуваат и до ИЈЗ на РМ како одговорна институција за координација, следење, стручно методолошка помош, мониторинг, евалуација, квартална верификација и известување за реализацијата на програмските активности.

10-те ЦЈЗ најдоцна до 31.01.2015 година треба да достават до ИЈЗ на РМ, комплетен годишен извештај за реализација на Националната годишна програма за јавно здравје за 2014 година за територијата за која се основани.

ИЈЗ на РМ треба најдоцна до 15.02.2015 година да достави до МЗ комплетен извештај за реализација на Националната програма за јавно здравје во Република Македонија за 2014 година, со анализа и стручен коментар за добиенти резултати како и со предлог мерки за подобрување на состојбата.

10-те ЦЈЗ треба да достават до Институтот за јавно здравје на Република Македонија предлог Национална годишна програма за јавно здравје за 2016 година, најдоцна до 30.09.2015 година.

ИЈЗ на РМ врз основа на предлог програмите на извршителите од 10-те ЦЈЗ треба да подготви и достави до МЗ предлог текст на активности за „Национална годишна програма за јавно здравје во Република Македонија за 2016 година“ , најдоцна до 30.10.2015 година.

Мерки, активности, очекувани резултати и индикатори за реализација на програмските цели

Реализирањето на задачите и активностите се врши организирано во подолу наведените четири основни превентивни јавно здравствени дејности :

- I. Социјално-медицинската дејност со здравствена статистика и промоција на здравје
- II. Санитарно-хигиенската дејност со здравствена екологија
- III. Епидемиолошката дејност
- IV. Безбедност и здравје на работа и превентивна здравствена заштита на работниците и земјоделците

10-те ЦЈЗ ги спроведуваат активностите од првите три превентивни јавно здравствени дејности , согласно утврдена методологијата и начин на работа , врз основа на донесени стручно - методолошки упатства и со координација и стручно методолошка помош од страна на експерти при ИЈЗ на РМ од сите области.

Програмските активности за „Безбедност и здравје при работа и превентивна здравствена заштита на земјоделците“, ги спроведува Институтот за медицина на труд на Република Македонија (во натамошниот текст: ИМТ на РМ).

Институт за микробиологија и паразитологија при Медицински факултет Скопје ја реализира ктивноста „Анализа за идентификација на болничките ендемски бактерии и

габички до ниво на субспециес и генотип како причинител за болничките инфекции на одделите со висок ризик “.

ЈЗУ „Завод за физикална медицина и рехабилитација “Скопје ќе го реализира „Пилот проект за промоција на физичка активност и развивање на спортски вештини во пливање кај деца со Даунов синдром“.

А. ЦЕНТРИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ (ЦЈЗ)

Активностите во сите дејности се реализираат врз основа на стручно - методолошките упатства за секоја дејност. Спроведувањето на програмските активности се реализира со координација и со стручно -методолошка помош од страна на ИЈЗ на РМ.

За потребите на Република Македонија и на општините за чие подрачје се основани ЦЈЗ ги спроведуваат програмски следниве задачи и активности по дејности:

І. СОЦИЈАЛНО-МЕДИЦИНСКА ДЕЈНОСТ СО ЗДРАВСТВЕНА СТАТИСТИКА И ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕТО

Во 10-те ЦЈЗ ќе се прибираат и обработуваат збирни и индивидуални статистички извештаи доставени од здравствените установи преку одделенијата за здравствена статистика и информатика каде ќе се спроведе софтверска обработка на податоците според утврдени апликативни програми и врз основа на стручно - методолошките упатства.

По извршената логичка и математичка контрола и компјутерски внес на обработените податоци за утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерски дејности ќе се изготват извештаи/анализи и информации кои содржат податоци со кои се прикажува работата на здравствените установи во Република Македонија, кадарот вработен во нив во амбулантно-поликлиничка, диспанзерска и болничка дејност, како и информации за утврдени заболувања и состојби.

1. Од областа на здравствена статистика и информатика од обработените податоци од извештаите ЦЈЗ ќе изготват:

1.1 Полугодишни збирни извештаи за кадар
и посети и утврдени заболувања и состојби
за II полугодие 2014 година

Рок на изготвување: I квартал 2015 година

1.2 Годишни збирни извештаи за кадар
и посети за 2014 година

Рок на изготвување: I квартал 2015 година

1.3 Полугодишни збирни извештаи за кадар
и посети и утврдени заболувања и состојби
за I полугодие 2015 година

Рок на изготвување: III квартал 2015 година

1.4 Прибирање на индивидуални евиденции
за декември 2014 година и јануари - ноември
2015 година, вршење на логична контрола
и компјутерски внес на податоците

Рок на изготвување: континуирано

1.5 Публикација „Збирен извештај за вработен кадар во здравствените установи за 2014 година

Рок на изготвување: мај 2015 година

1.6 Збирен извештај за вработен кадар
во здравствените установи за прв и втор
квартал за 2015 година

Рок на изготвување: септември 2015 година

2. Од областа на социјална медицина со промоција на здравје, ќе се изготват извештаи/анализи и информации кои содржат податоци со кои се прикажува работата на здравствените установи во Република Македонија, кадарот вработен во нив и информации за утврдени заболувања и состојби:

2.1 Годишен извештај за евалуација на Националната годишна програма за јавно здравје во 2014 година за подрачјето на ЦЈЗ

Рок на изготвување: 15.01.2015 година

2.2 Анализа на амбулантно-поликлиничкиот морбидитет во 2014 година за подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје

Рок на изготвување: јули 2015 година

2.3 Извештај за здравјето на населението во 2014 година на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје

Рок на изготвување: октомври 2015 година

2.4 Анализа за искористеноста на болничките капацитети во здравствените установи во 2014 година за подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје

Рок на изготвување: март 2015 година

2.5 Анализа на болничкиот морбидитет и морталитет во 2014 година на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје

Рок на изготвување: јуни 2015 година

2.6 Информација за болест или состојба по избор на секој Центар за јавно здравје, во зависност од актуелноста, односно застапеноста во регионот во 2014 година, на теми согласно табела бр. 1

Табела бр. 1

Извршител-ЦЈЗ	Болест/состојба
Битола	Респираторни болести
Велес	Малигни неоплазми
Кочани	Болести на дигестивен систем
Куманово	Кардиоваскуларни болести

Охрид	Зависност од дроги
Прилеп	Дијабет
Скопје	Алергични болести
Струмица	Зависност од алкохол
Тетово	Хронична бубрежна инсуфициенција
Штип	Повреди

Рок на изготвување: март 2015 година

2.7 Информација за една вулнерабилна група, по избор на секој Центар за јавно здравје, во зависност од актуелноста и приоритетите за превенција во регионот, согласно табела бр.2.

Табела бр.2

Извршител-ЦЈЗ	Вулнерабилна група
Битола	Училишни деца и младина
Велес	Деца
Кочани	Роми
Куманово	Мигранти
Охрид	Доенчиња
Прилеп	Млади адолесценти
Скопје	Жени и деца
Струмица	Жени во репродуктивен период
Тетово	Лица со посебни потреби
Штип	Стари лица

Рок на изготвување: ноември 2015 година

Индикатор: од точки 2.1 до 2.7 информации, извештаи и анализи се доставуваат до ИЈЗ на РМ

3. Спроведување на здравствена едукација преку едукативни предавања за целни групи на подрачјето што го покрива Центарот за јавно здравје.

Во рамките на службите за социјална медицина во ЦЈЗ, согласно закон, се планираат, програмираат, извршуваат и евалуираат активности од здравствено-воспитната дејност со населението на подрачјето на Центарот. Во оваа смисла, се изготвуваат годишни програми и извештаи, повремени информации и анализи за спроведените здравствено-воспитни активности во одредени периоди, но исто така се пружа стручно-методолошка помош на здравствените установи на подрачјето, се координираат активности со повеќе владини и невладини организации, се одржуваат предавања, трибини, семинари и други форми на здравствено-промотивна активност.

Здравствено-воспитната активност на ниво на ЦЈЗ е со координиран пристап со единиците на локалната самоуправа и е насочена кон: предучилишни и училишни установи, здравствени установи, претпријатија, здруженија и јавни гласила.

Едукативните активности треба да бидат точно дефинирани во работниот акционен план на следниве теми:

- превенција на акутни и хронични незаразни болести општа популација;

- исхрана и здравје-здрави училишни оброци и здравствен ризик од неправилна исхрана (во сите основни и средни училишта),

- здравствениот бенефит од спроведување на редовна физичка активност (во сите основни училишта и предучилни установи);

- активности во периодот на детството, адолесценцијата и раниот адултен период (во секоја паралелка од средното образование се организираат поединечни предавања);

Секој ЦЈЗ треба да достави работен акционен план до ИЈЗ на РМ и МЗ , во кој се наведени: место/локација на одржување, број/ количина , време/час на одржување и планирана опфатена популација најдоцна до 15.01.2015год.

Рок на реализирање: квартално

Индикатор: извештај за број на реализирани едукации со број на учесници на наведена тема

3.1 Одржување на четири трибини (по една во секој квартал) со јавно здравствена проблематика од интерес за подрачјето што го покрива ЦЈЗ.

Рок на изготвување: квартално

Индикатор: извештај за одржана трибина на тема со број на учесници

3.2 Печатење на агитки или брошури на наведените теми за четирите трибини

Рок на изготвување: квартално

Индикатор: доставена брошура

Организирањето на здравствено едукативни активности, промоции и трибини треба да се во корелација со изготвениот промотивен едукативен материјал за здравствено воспитување на населението (агитки и брошури) согласно работниот план и координиран од ИЈЗ на РМ и МЗ.

3.3 Задолжително одбележување на светските денови, недели (Светски ден на срцето, Светски ден на дијабетот, СИДА, туберкулоза, Ден на борба против пушење, Светски ден на сеќавање на жртвите од сообраќајни несреќи, ден за борба против насилство врз жената и други) кое е координирана активност со ИЈЗ на РМ и МЗ.

Рок на изготвување: квартално

Индикатор: Извештај за број на реализирани одбележувања

3.4 Работа на советувањата за сексуално и репродуктивно здравје и советувањата за одвикнување од пушење

Како дел од активностите согласно „Стратегијата за сексуално и репродуктивно здравје во Република Македонија 2011-2015“ и превентивните активности во насока на здрави стилови и навики, во рамките на ЦЈЗ ќе продолжат да функционираат советувањата за

сексуално и репродуктивно здравје, каде младите и адолесцентите ќе добиваат бесплатни совети , кондоми и орални контрацептивни средства и ќе се спроведуваат доброволните ХИВ тестирања, како и советувалицата за одвикување од пушење кои ќе ги спроведуваат активностите согласно оваа програма и Акциониот план за превенција на конзумирање алкохол и пушење цигари кај деца и млади како составен дел на училишните програми.

Рок на извршување: континуирано
Индикатор: квартални извештаи со број на советувани млади луѓе, спроведени тестирања, реализирања едукации

3.5 „Пилот проект за промоција на физичка активност и развивање на спортски вештини по пливање кај деца со Даунов синдром“

Пилот проект за промоција на физичка активност и развивање на спортски вештини по пливање кај деца со Даунов синдром е со цел подобрување на нивната психолошка и физичката состојба , емоционално достигнување на нивната граница на задоволство и инклузија во средината.

Елементите на физичко воспитување , игри, спорт и рекреација се употребуваат како многу корисни средства против инвалидитетите од било кој вид , а особено кај децата со Даунов синдром кои бараат континуирана грижа за трајна психофизичка рехабилитација .

Активностите ќе се реализираат преку ЈЗУ„Завод за физикална медицина и рехабилитација“ Скопје со организирање на часови по пливање за деца со Даунов синдром.

Едукацијата ќе ја спроведуваат врвни спортски тренери и асистенти со завршен Факултет по физичка култура Скопје , 4 дена во неделата по еден час . Децата кои ќе ги посетуваат часовите по пливање , пред започнување со часовите по пливање потребно да направат соодветен здравствен преглед .

Вид на активност	Единица цена (месечно)	вкупно
Трошоци за одржување на базенот	30.000,00	360.000,00
Ангажирање на тренер	20.000,00	240.000,00
Ангажирање на асистент	10.000,00	120.000,00

Рок на извршување: јануари -декември 2015година
Индикатор: квартални извештаи со број на одржани часови и едуцирани деца
Извршител: ЈЗУ„Завод за физикална медицина и рехабилитација“ Скопје

II. САНИТАРНО-ХИГИЕНСКА ДЕЈНОСТ СО ЗДРАВСТВЕНА ЕКОЛОГИЈА

Активностите во сите дејности ќе се реализираат врз основа на стручно - методолошките упатства за секоја дејност. Спроведувањето на програмските активности и нивната реализацијата се реализира со координација и со стручно методолошка помош од страна на ИЈЗ на РМ.

1. Процена на здравствено-еколошкиот ризик и приоритетни јавно-здравствени проблеми поврзани со здравствената екологија

1.1 Процена на здравствено-еколошкиот ризик во врска со квалитетот на водите за пиење и водоснабдувањето како и воспоставување на здравствена евиденција на водоснабдувањето

Во текот на годината секој ЦЈЗ врши редовни санитарно-хигиенски теренски извидувања на јавните водоснабдителни објекти со оценка за сигурност на објектот и можност за евентуални загадувања и ризик по здравјето на населението. По хигиено-епидемиолошки индикации се вршат санитарно-хигиенски теренски извидувања и на индивидуални водоснабдителни објекти.

На секој градски водовод се врши санитарно-хигиенски увид 4 пати годишно, локалните селски водоводи и селата без локални водоводи најмалку 1 теренски увид годишно. Останатите јавни објекти - крајпатни чешми, споменички чешми, чешми во рекреативни подрачја и други ќе бидат опфатени најмалку еднаш годишно. Квалитетот на водата се контролира со земање мостри за бактериолошка и физичко-хемиска анализа и се издава стручно мислење.

За оние јавни водоснабдителни објекти со кои стопанисува јавно комунално претпријатие за водоснабдување, обемот и бројот на анализи ќе биде утврден со договор помеѓу ЦЈЗ и јавните комунални претпријатија.

За сите јавни водоснабдителни објекти каде не стопанисува јавно комунално претпријатие за водоснабдување, односно: села со сопствен водовод, села со други видови на водоснабдителни објекти, води со посебни својства - природни минерални, лековити, локални јавни водоснабдителни објекти во и вон населените места (чешми, бунари, извори, и др.), обемот и бројот на следење на квалитетот на вода за пиење согласно оваа програма рамковно е даден во Табела 1.1

Секој ЦЈЗ изработува „Анализа за проценката на здравствениот ризик од водата за пиење“, согласно програмските активности и извршените увиди и анализи спроведени со договор помеѓу ЦЈЗ и јавните комунални претпријатија за водоснабдување, како составен дел од Годишниот Извештај за остварените активности доставен до ИЈЗ на РМ.

Табела број 1.1

Центар за јавно здравје	Број на селски населби	Планиран годишен број на:	
		Санитарно-хигиенски увиди	Лабораториски анализи Физичко-хемиски Бактериолошки
Битола	181	75	900
Куманово	90	160	770
Кочани	86	96	444
Охрид	121	121	460
Прилеп	182	140	1100
Скопје	125	135	500
Струмица	47	47	440
Тетово	180	100	600
Велес	250	162	860
Штип	36	50	800
ИЈЗ на РМ	/	50	300
Вкупно РМ:	1172	1136	7174

Индикатор: Анализа за проценката на здравствениот ризик од водата за пиење

и извештај за број на реализирани увиди
и земени мостри
Извршители: 10-те ЦЈЗ
Фреквенција
на известување: квартално до МЗ и извештај
со коментар во 2^{ро} и 4^{то}
тримесечие до ИЈЗ на РМ

1.2 Следење на состојбата со водоснабдување, санитација и хигиена во училиштата

Процената на ризикот поврзан со фактори во училишна средина врз здравјето на децата и младите во Република Македонија се врши со посебен акцент на пристапот до безбедна вода за пиење, санитација и хигиена на училиштата и училишните тоалети и креирање на солидна база на податоци за санитарно-хигиенската состојба во училиштата и податоци за пристапот до безбедна вода за пиење во училиштата во Република Македонија, а со цел предлагање и превземање мерки за зачувување и унапредување на здравјето на оваа вулнерабилна популација.

Активноста ќе се реализира преку санитарно-хигиенски увид во селектираните училишта и земање примероци вода за пиење за лабораториска анализа во рамки на планираните активности од табела 1.1 со примена на методологија согласно посебно изработено стручно - методолошко упатство од страна на ИЈЗ на РМ.

Врз основа на утврдениот статус како и добиените резултати од тестирање на примероците вода, ќе се изврши идентификација на ризик факторите по здравјето на училишната популација.

Индикатор: Информација за санитарно-хигиенската состојба во училиштата во Република Македонија со предлог мерки за унапредување на здрава училишна средина и мерки за зачувување и унапредување на здравјето на училишната популација.

Извршители: 10-теЦЈЗ
Фреквенција на известување: 30 ноември 2015 година

1.3 Процена на здравствено-еколошкиот ризик од квалитетот на површинските води од јавно-здравствен аспект

Процена на ризикот, е врз основа на утврдениот статус и извршени лабораториски испитувања на површинските води, а особено водите за рекреативно капење од здравствен аспект.

Бројот на увиди и на земање на мостри за бактериолошка и физичко-хемиска и микробиолошка анализа ќе биде најмалку 2 пати годишно даден (Табела 1.3), но истиот може да се зголемува во зависност од актуелни хигиенско-епидемиолошки состојби.

Центарот подготвува Годишна информација за санитарно-хигиенската состојба и квалитет на водите за капење на подрачјето на Центарот со мерки за асанација за заштита и/или намалување на здравствениот ризик која ја доставува до ИЈЗ на РМ.

Табела 1.3 Следење на квалитетот на површински води

Центар за јавно здравје	Санитарно-хигиенски увиди	Планиран годишен број Пример вода за физичко хемиска и бактериолошка анализа
Битола	18	64
Куманово	10	20
Кочани	10	32
Охрид	40	150
Прилеп	10	20
Скопје	35	70
Струмица	14	28
Тетово	26	35
Велес	23	122
Штип	9	27
Вкупно РМ:	195	568

Индикатор за следење: Извештај за број на реализирани увиди и земени мостри

Извршители: 10-те ЦЈЗ

Фреквенција на известување: квартално до МЗ и извештај со коментар во 2ро и 4то тромесечие до ИЈЗ на РМ

1.4. Процена на здравствено - еколошкиот ризик на хигиенскиот квалитет на воздухот

Остварување на задачата се одвива со проценка на здравствено-еколошкиот ризик преку стационарен и мобилен мониторинг систем на Министерството за животна средина и просторно планирање и ИЈЗ на РМ како и испитување на следните видови загадувачки материји во мрежата на ЦЈЗ:

- Во сите ЦЈЗ ќе се следи вкупен аероседимент на 81 мерни места, а во Велес и присуство на Pb, Cd, Zn, Ni и Fe во аероседимент, како и во Куманово Pb, Cd и Zn во аероседимент со вкупно 972 месечни примероци;

- Во ЦЈЗ Скопје и Велес ќе се следат лебдечки честички (чад) и SO₂-сулфур двооксид на 9 мерни места со 5475 дневни примероци;

- Олово, кадмиум и цинк во воздухот ќе се следи во Велес на 2 мерни места со вкупно 413 дневни примероци, а во Скопје само олово на 1 мерно место со 14 дневни примероци;

- СО-јаглерод моноксид ќе се следи само во Скопје на 4 мерни места со 56 примероци.

Активноста ќе се реализира со стандардни методи на земање примероци атмосферски воздух и стандардни методи на лабораториска дијагноза. Наодите за чад, SO₂, олово, кадмиум и цинк ќе се презентираат како 24-часовен просек во мг/м³ воздух, јаглерод моноксидот како часовен просек во мг/м³ воздух, а аероседиментот како месечен просек во мг/м² површина.

Мерните места и бројот на примероци од следењето на аерозагадувањето е даден во табела бр.1.4Табела бр.1.4

Центар за јавно здравје	Аероседимент		Чад и SO ₂		Pb, Cd и Zn		CO	
	Број на :		Број на :		Број на :		Број на :	
	Мерни места	Месечни примероци	Мерни места	Дневни примероци	Мерни места	Дневни примероци	Мерни места	Дневни примероци
Битола	6	72						
Куманово	4*****	48						
Кочани	4	48						
Охрид	7	84						
Прилеп	9	108						
Скопје	30	360	6	4330	1*	14	4**	56
Струмица	4	48						
Тетово	4	48						
Велес	11***	132	3	1095	2*****	413		
Штип	4	48						
Вкупно РМ	81	996	9	5425	3	427	4	56

* Олово се следи 2 пати годишно по 7 дена во април/октомври во Скопје

** Јаглерод моноксид се следи 2 пати годишно по 7 дена во април/октомври само во Скопје

*** Аероседимент се следи во Велес на 7 м.м. како вкупен аероседимент и со присуство на Pb,Cd и Zn и во Кавадарци на 4 м.м. како вкупен аероседимент и со присуство на Ni и Fe.

**** Олово, кадмиум и цинк во цврсти честички со високоволуменски узоркува; на воздух на едно м.м. се следи секој ден, а на другото м.м. еден ден во неделата, во Велес

***** Аероседимент се следи во Куманово на 4 м.м. како вкупен аероседимент и со присуство на Pb,, Cd и Zn.

Индикатор: Квартален извештај за извршени мерења до МЗ и ИЈЗ на РМ

Фреквенција на известување: Извештај со коментар во 2ро и 4то тромесечие до ИЈЗ на РМ

Во случај на индикација за зголемена емисија на загадувачки материји на локации и во услови во кои не се можни мерења од стационарната мониторинг мрежа, ИЈЗ на РМ ќе примени соодветно мерење со мобилна мониторинг станица и резултатите ќе ги толкува согласно националните и меѓународни стандарди и прописи .

Индикатор: Извештај за извршени мерења до МЗ

Фреквенција на известување: квартално

Извршител: ИЈЗ на РМ

1.5. Проценката на ризикот од хигиенскиот квалитет на воздухот врз здравјето кај предучилишна и училишна популација

Проценката на ризикот од хигиенскиот квалитет на воздухот врз здравјето на изложеното население се врши врз основа на добиените вредности од извршениот мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух релацијата со податоците за годишната стапка на морбидитетот од неспецифични респираторни заболувања J00 - J99, со исклучок на J10-J18, според МКБ -10 кај предучилишни (0-6 годишна возраст) и училишни деца (7-14 годишна возраст) во град и села.

Во случаи на акутни состојби на загаденост на воздухот на ниво на аларм од прв, втор или трет степен, од страна на територијално надлежниот ЦЈЗ во најкус рок и по најкус пат

ќе се известува Министерството за здравство, ИЈЗ на РМ и Министерството за животна средина и просторно планирање.

Индикатор за следење: Оцена на морбидитетот на респираторните заболувања кај предучилишни (0-6 годишна возраст) и училишни деца (7-14 годишна возраст) во град и во село, како и на национално ниво по методологијата на СЗО.

Извршители: ЦЈЗ

Фреквенција на известување: Годишно, во 1 тромесечие

2. Безбедност на храна од јавно здравствен аспект

2.1 Следење на безбедноста на храната наменети за одредени популациони групи со цел да се превенираат болестите поврзани со небезбедна храна

Следењето на безбедноста на храната наменета за одредени популациони групи со цел да сепревенираат болестите поврзани со небезбедна храна ќе се врши преку лабораториска контрола на храната и чистотата на објектите во кои се приготвува храната за предучилишни, училишни установи, ученички, студентски домови, болнички установи и домови за згрижување на стари лица, согласно табелите во продолжение. Активноста ќе се изведува согласно Правилникот за посебните барања кои се однесуваат на микробиолошките критериуми за храната и упатството изработено од страна на ИЈЗ на РМ.

Табела бр.2.1.1 . Следење на безбедноста на храната во образовни установи

Центар за јавно здравје	Број на образовни установи	Број на годишни тестирани оброци	Број на годишни брисеви
Битола	6	48	60
Куманово	10	80	100
Кочани	6	48	60
Охрид	5	40	50
Прилеп	5	40	50
Скопје	15	120	150
Струмица	6	48	60
Тетово	10	100	100
Велес	11	88	110
Штип	7	56	70
Вкупно	81	668	850

Табела бр.2.1.2. Следење на безбедност на храната во болници

Извршители ЦЈЗ	број на објекти	Број на годишни примероци за бактериолошка анализа	Број на брисеви
Скопје	6	48	120
Битола	4	32	40
Велес	6	48	120

Тетово	2	16	40
Куманово	2	16	40
Кочани	1	8	20
Штип	1	8	20
Струмица	1	8	20
Прилеп	1	8	20
Охрид	3	24	60
Вкупно	28	216	500

Табела бр.2.1.3. Следење на безбедност на храната во домови за згрижување на стари лица

Центар за јавно здравје	Број на објекти	Број на примероци за бактериолошка анализа	Број на брисеви
Скопје	2	12	20
Битола	1	6	10
Куманово	1	6	10
Прилеп	1	8	20
Вкупно	5	30	50

Индикатор: Извештај со број на земени анализи и превземени мерки од небезбедна храна, доставени до МЗ и ИЈЗ на РМ.

Фреквенција на известување: квартално

2.2 Проценка на хемиската контаминација на храна од пазар од домашно земјоделско производство во различни региони

За проценка на хемиската контаминација во 2015 година ќе се врши лабораториско тестирање и проценка на контаминацијата со пестициди и микотоксини. ЦЈЗ во Битола, Куманово и Велес ќе земат и испитаат по 50 примероци на прехранбени шпроизводи од домашно производство за присуство на пестициди, според табелата бр. 2.2.1.

Табела бр. 2.2.1. Дистрибуција на примероци за анализа на резидуи на пестициди

Група	ЦЈЗ Куманово	ЦЈЗ Битола	ЦЈЗ Велес	ИЈЗ на РМ
Овошје и нивни производи	10	10	10	30
Зеленчук и нивни производи	20	20	20	30
Жита, брашно, и нивни производи	10	10	10	40
Вкупно	50	50	50	100

ЦЈЗ во Скопје, Битола, Куманово и Велес ќе земат и испитаат по 50 примероци на прехранбени производи од домашно производство за присуство на микотоксини, според табелата бр. 2.2.2.

Табела бр.2.2.2. Дистрибуција на примероци за анализа на микотоксини

Група	ЦЈЗ Скопје	ЦЈЗ Куманово	ЦЈЗ Битола	ЦЈЗ Велес	ИЈЗ на РМ
Млеко и производи од млеко	10				
Жита, брашно и нивни производи	10	10	10	10	20
Кикирики и слични производи	10	10	10	10	20
Суво овошје	10	10	10	10	20
Кафе, какао, чај, зачини	10	10	10	10	20
Вкупно	50	40	40	40	80

Индикатор за следење: Извештај со анализа на контаминираната храна, доставени до МЗ и ИЈЗ на РМ.

Рок на известување: 2-ро и 4-то тромесечие

2.3. Следење на биолошкиот квалитет на исхраната во предучилишни установи, основни училишта, ученички/студентски домови и домови за згрижување на стари лица

Биолошкиот квалитет на исхраната вклучува испитување на енергетската вредност, како и содржината на макронутриенси (јаглени хидрати, масти и протеини) и микронутриенси (витамини и минерали) во единица оброк кој се користи во исхраната на популациите опфатени со следењето.

Во 2015 година, ЦЈЗ во Република Македонија, по утврдена методологија базирана на база на податоци за состав на храната, ќе ја испитуваат нутритивна вредност на исхраната која се подготвува во овие установи, и тоа:

- во предучилишните установи ќе се испитуваат по пет дневни оброци во 4 сезони (пролет, лето, есен, зима);
- во училиштата со организирана целодневна исхрана ќе се испитуваат по пет дневни оброци во две сезони и тоа во пролет (март-април) и есен (ноември-декември);
- во ученичките/студентските домови ќе се испитуваат по седум дневни оброци во две сезони и тоа во пролет (март-април) и есен (ноември –декември);
- во домовите за згрижување на стари лица ќе се испитуваат по седум дневни оброци во четири сезони (пролет, лето, есен, зима).

10-те ЦЈЗ ќе достават извештај за извршените активности, согласно стручно методолошкото упатство за квалитетот на исхраната во установите на подрачјето до ИЈЗ на РМ во 4-ти квартал (најдоцна до 1.12.2015 година).

Табела бр.2.3. Преглед на број на објекти и оброци по ЦЈЗ

Регион на Центар за јавно здравје	Број на објекти	Број на испитани оброци
Битола	8	156
Куманово	6	116
Кочани	8	140
Охрид	6	108
Прилеп	6	116
Скопје	13	202
Струмица	4	68

Тетово	6	88
Велес	11	192
Штип	6	108
Вкупно	74	1294

Индикатор за следење: извештај за број на земени
оброци

Рок на известување: квартално

2.4. Следење на нутритивниот статус кај предучилишни и училишни деца во функција на рана детекција на прекурсори на можни здравствени ризици за појава на хронични незаразни заболувања

На определен репрезентативен примерок деца од секој регион поединечно за ЦЈЗ, презентирани во табела број 2.4. ќе се вршат испитувања за соодветните популациони групи.

Табела бр.2.4. Вкупен број на ученици кои ќе бидат опфатени за проценка на нутритивен статус

Регион на Центар за јавно здравје	Деца од предуч. установи (4-5 год.)	Второ одделение (7-8 год.)	Петто одделение	Прва година средно
Битола	141	314	314	150
Велес	250	324	324	150
Кочани	70	281	281	100
Куманово	100	325	325	150
Охрид	100	307	260	110
Прилеп	70	286	286	70
Скопје	250	365	300	150
Струмица	70	289	260	70
Тетово	200	348	348	150
Штип	70	264	264	70
Вкупно	1321	3103	2962	1170

Антропометриски испитувања за определување на растот и нутритивниот статус ќе се вршат со мерење на телесна висина и телесна тежина кај деца од предучилишна возраст, второ одделение, петто одделение и прва година средно образование .

За сите популации на деца извештаите ќе се доставуваат електронски до ИЈЗ на РМ, во ексел документи, по претходно доставен формат на документ од страна на ИЈЗ на РМ.

Извршување на активностите и испраќање на извештаи од извршените активности за процена на нутритивниот статус, по популациски групи, 10-те ЦЈЗ ќе ги доставуваат до ИЈЗ на РМ.

Индикатор за следење: Извештаи до МЗ и ИЈЗ на РМ за извршените активности

Рок на известување: Квартално

- Во првиот квартал на 2015 за децата од предучилишни установи (извештај до ИЈЗ на РМ најдоцна до 1.04.2015);

- Во вториот квартал за децата од второ одделение (извештај до ИЈЗ на РМ најдоцна до 1.07.2015);

- Во третиот квартал за учениците од петто одделение (извештај до ИЈЗ на РМ најдоцна до 1.10.2015);

- Во четвртиот квартал за децата од прва година средно образование (извештај до ИЈЗ на РМ најдоцна до 1.12.2015).

2.5. Следење на болничката исхрана

Во 2015 година ЦЈЗ ќе ја испитуваат нутритивната вредност на стандардната исхрана во стационарните установи во Република Македонија и при клиниките на Клиничкиот центар во Скопје, Специјалната болница за гинекологија и акушерство „Мајка Тереза“, Институтот по белодробни заболувања кај децата - Козле и Градската општа болница „8-ми септември“ по стандардна методологија, со динамика на испитување на 3 оброци месечно, во текот на сите 12 месеци во 2015 година.

Испитувањето на биолошкиот квалитет на исхраната вклучува испитување на енергетската вредност, како и содржината на макронутриенси (јаглени хидрати, масти и протеини) и микронутриенси (витамини и минерали) во единица оброк кој се користи во исхраната на болните без специфични нарушувања на органските системи кои би продуцирале исхрана според специфична диета.

ЦЈЗ во извештаите ќе наведат за кои болни е подготвувана храната, односно на кои одделенија е поделена, имајќи ја предвид забелешката од претходниот пасус при одбирање на оброците за анализа.

10-те ЦЈЗ ќе достават извештај за извршените активности, согласно стручно методолошкото упатство за нутритивниот квалитет на болничката исхрана до ИЈЗ на РМ во 4-ти квартал (најдоцна до 01.12.2015 година)

Обемот на активностите за секој регион на ЦЈЗ прикажан е во табела бр. 2.5.

Табела бр. 2.5. Следење на нутритивниот квалитет на болничката исхрана

Центар за јавно здравје	Број на објекти	Број на испитани оброци
Битола	4	144
Куманово	2	72
Кочани	1	36
Охрид	3	108
Прилеп	1	36
Струмица	1	36
Скопје	4	144
Тетово	2	72
Велес	3	108
Штип	1	36
Вкупно	22	792

Индикатор за следење: Извештаи за број на земени оброци до МЗ и ИЈЗ на РМ

Рок на известување: Квартално

3. Проценка на здравствениот ризик од бучавата во животната средина

ЦЈЗ Битола ќе врши мониторинг на бучава на 8 мерни места во Битола и Кичево, два пати годишно со одредување на индикаторите за изложеност Лден, Лвечер и Лноќ, во тек на пролет и есен. Во текот на годината ќе извршат проценка на индикаторите за ефекти,

вознемиреност и нарушување на спиењето кај репрезентативен примерок од возрасната популација .

ЦЈЗ Куманово ќе врши мониторинг на бучава на 10 мерни места во Куманово, два пати годишно со одредување на индикаторите за изложеност Лден, Лвечер, Лноќ, во тек на пролет и есен. Во текот на годината ќе извршат проценка на индикаторите за ефекти, вознемиреност и нарушување на спиењето кај репрезентативен примерок од возрасната популација .

Извршители: ЦЈЗ Битола, ЦЈЗ Куманово
Индикатор за следење: Извештаи за извршените активности со анализа и проценка на здравствениот ризик од бучавата, доставени до МЗ и ИЈЗ на РМ
Рок на известување: 2 ро и 4 то тромесечие

III. ЕПИДЕМИОЛОШКА ДЕЈНОСТ

Активностите од епидемиолошката дејност ќе се реализираат со цел обезбедување на стабилна и мирна епидемиолошка состојба , а врз основа на стручно - методолошкото упатството за епидемиолошка дејност. Спроведувањето и реализацијата на програмските активности се координирани и со стручно - методолошка помош од страна на ИЈЗ на РМ.

1. Следење, анализа, спроведување и евалуација на мерките за заштита на населението во услови на појава на заразни и други заболувања, епидемии и други вонредни состојби и вршење на активна и пасивна имунизација

1.1 Годишен извештај за заразните заболувања во 2014 година по пол и возраст на заболелите и по месец на заболувањето, за подрачјето кое го покрива Центарот, со епидемиолошки коментар.

Индикатор: извештај доставен до ИЈЗ на РМ
Рок на известување: 15.01.2015 година

1.2 Месечни билтени за движењето на заразните болести со епидемиолошки коментар врз основа на теренски епидемиолошки увиди, секојдневно прибирање, обработување и анализирање на пријавите за заразни болести и евидентирање во книга за евиденција на заразните заболувања.

Индикатор: 12 изготвени и доставени месечни билтени до ИЈЗ на РМ и Државниот санитарен и здравствен инспекторат (во натамошниот текст: ДСЗИ).

Рок на известување: до десетиот работен ден во тековниот месец за изминатиот месец

1.3 Следење на пријавувањето и евиденцијата на заразните заболувања и микробиолошките изолати, во здравствените установи, со изработка на писмени информации со предлог мерки кои ќе се доставуваат до здравствената установа каде е направен увидот, до ДСЗИ, МЗ и ИЈЗ на РМ .

Индикатор: извештај доставен до ИЈЗ на РМ и МЗ
Рок на известување: квартално

2. Изготвуваат регионални оперативни планови со противепидемиски мерки и активности при појава на зголемен број на заразни заболувања или епидемија, учествуваат во нивното реализирање и стручно раководат со здравствената дејност во нивното спроведување за подрачјето кое го покрива ЦЈЗ;

Индикатор: Извештај за реализирани активности и оперативен план до МЗ, ДСЗИ и ИЈЗ на РМ

Рок на известување: во рок од 24 часа и континуирано

3. Епидемиолошки теренски увиди, анкетирање и лабораториска дијагностика по епидемиолошки индикации при појава на зголемен број заболени од заразно заболување во воспитно образовни институции, затворени колективи, населби и друго согласно законските прописи од областа.

Индикатор: Извештај за епидемиолошки увид, број на епидемиолошки анкети, број на извршени лабораториски анализи за идентификација на причинителот.

Рок на известување: квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

4. Епидемиолошки увид и лабораториско испитување за идентификација на причинителот ќе се врши задолжително при појава на зголемен број на заболени со епидемиолошка поврзаност или епидемија од ентероколит.

Индикатор: Извештај за епидемиолошки увид со број на извршени лабораториски анализи за идентификација на причинителот за ентероколити.

Рок на известување: квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

5. Епидемиолошки испитувања, анкетирање и лабораториска дијагностика за секој случај на вирусен хепатит како и диференцијална дијагноза за типот на вирусниот хепатит.

Индикатор: Извештај за број на извршени анкети, теренски увиди и број на лабораториски анализи

Рок на известување: квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

6. Епидемиолошки анкети направени при следење на бацилоносителството врз основа на законските прописи, на лицата кои прележале цревен тифус, паратифус, бациларна дизентерија, салмонелози.

Индикатор: Број на извршени епидемиолошки анкети .

Рок на известување: квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

7. Активности при појава на алиментарните тоksiинфекции и салмонелозите. ЦЈЗ веднаш телефонски го информираат ИЈЗ на РМ, ДСЗИ, Агенцијата за храна и ветеринарство и МЗ, спроведуваат епидемиолошки увиди во соработка со ДСЗИ и Агенцијата за храна и ветеринарство која ќе мострира примероци на храна и предмети кои доаѓаат во контакт со храната, брисеви од работни површини и од вработениот персонал, во објектите каде се произведува, складира, подготвува и дистрибуира храната ,

а кои ќе бидат соодветно лабораториски /микробиолошки анализирани. За најдената состојба ќе се изработи и достави информација со стручно мислење и предлог мерки.

Индикатор: Број на земени мостри и брисеви за микробиолошка анализа доставена до МЗ, ДСЗИ, Агенцијата за храна и ветеринарство и ИЈЗ на РМ
Рок на известување: веднаш телефонски/електронска пошта и Информација за извршен увид доставена во рок од 24 часа до ИЈЗ на РМ и МЗ

8. Континуирано следење на спроведување на задолжителна имунизација од страна на регионалниот координатор за имунизација, преку квартални теренски увиди во сите вакцинални пунктови на територијата на ЦЈЗ и пружање на стручна методолошка помош од областа на имунизацијата (одржување и примена на ладен ланец, температурен мониторинг, чување на вакцини, евиденции и извештаи, употреба на мултидозни виали на вакцина и безбедна апликација согласно календарот за имунизација) .

Индикатор: Извештај со коментар и предлог мерки од реализирани теренски увиди во вакцинални пунктови доставен до МЗ, ДСЗИ и ИЈЗ на РМ
Рок на известување: квартално

9. Следење на опфатот на задолжителната вакцинација преку следење на реализацијата на планот за имунизација и изработка на извештај за опфатот со епидемиолошки коментар , кој ќе биде доставен и до раководителот на здравствената организација која е задолжена за спроведување на задолжителната вакцинација.

Индикатор: извештај со евалуација на опфатот до МЗ, ИЈЗ на РМ, ДСЗИ и здравствената установа.
Рок на известување: 2ри и 4ти квартал

10. Ставање под контрола на останати заболувања против кои се спроведува задолжителна имунизација

Активен епидемиолошки надзор над секој случај или сомнение на заболување против кое се спроведува задолжителна вакцинација при што се врши проверка на вакциналниот статус, опфатот со имунизација на територијата каде е регистрирано заболувањето, задолжителна лабораториска дијагноза и итно пријавување до ИЈЗ на РМ, согласно епидемиолошко медицински знаења и доктринарни процедури за контрола на заболувањата против кои се спроведува задолжителна имунизација.

Индикатор: број на извршени активни епидемиолошки надзори и серолошки анализи
Рок на известување: во рок од 24 часа и квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

11. Активности за одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детската парализа во координација со ИЈЗ на РМ согласно усвоениот акционен план за следење на акутна флакцидна парализа (во натамошниот текст:АФП)случаи

ЦЈЗ ги продолжуваат своите активности во врска со спроведувањето на активниот надзор над детската парализа, по обработка на добиените неделни извештаи од здравствените установи на територијата која ја покриваат, еднаш неделно доставуваат „Неделни извештаи за активен надзор на АФП“ до ИЈЗ на РМ.

При регистрирање на АФП случај, епидемиолог од ЦЈЗ врши теренско епидемиолошко истражување, пополнува епидемиолошка анкета, го проверува вакциналниот статус на заболениот и блиските контактите во надлежната служба за вакцинација, прави проверка на опфатот со ОПВ вакцина на подрачјето каде живее АФП случајот. За најдената состојба од теренските истражувања изготвува информација и веднаш ја доставува до ИЈЗ на РМ и МЗ.

Од блиските контакти на АФП случајот - деца на возраст до 15 години, се зема фецес за вирусолошко испитување, кој заедно со доставениот фецес за АФП случајот се транспортира до вирусолошката лабораторија при ИЈЗ на РМ.

Индикатор: број на доставени неделни извештаи за активен надзор на АФП, број на извршени посети, број на земени материјали доставени до ИЈЗ на РМ
Рок на известување: во рок од 24 часа и квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

12. Активности за елиминација на автохтоните морбили и конгенитална рубеола во координација со ИЈЗ на РМ, согласно усвоената „Програма за елиминација на автохтоните мали сипаници и рубеола и превенција на конгенитална рубеола инфекција (КРИ) 2010-2015 со акционен план“.

Епидемиолошки надзор над спроведувањето на задолжителната имунизација согласно по пат на епидемиолошки увиди, контрола врз водењето на соодветна евиденција и документација, изготвени извештаи за вакцинација.

Изготвување на информации од извршените теренски увиди од страна на ЦЈЗ/ПЕ со предлог мерки.

При појава на случај со клиничка слика компатибилна на мали сипаници и рубеола епидемиолошката служба на ЦЈЗ, веднаш го известува ИЈЗ на РМ и МЗ, прави епидемиолошка анкета и обезбедува материјал за серолошка потврда на заболувањето кој се доставува до вирусолошката лабораторија при ИЈЗ на РМ.

Индикатор: број на извршени епидемиолошки увиди и анкети, број на земени материјали за лабораториско докажување

Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

13. Одржување на состојба на елиминација на тетанусот кај новороденчињата

- Перманентен увид на ЦЈЗ/ПЕ во вакциналните служби во однос на опфатот со Те-Ал вакцина на женската популација на 18 годишна возраст/репродуктивен период, како и на гинеколошко - акушерските одделенија преку повремени теренски увиди.

- Изготвување на информација за најдената состојба при теренскиот увид со заклучоци и предлог мерки.

- Комплетна обработка и иследување на секој случај на неонатален тетанус и итна пријава до ИЈЗ.

14. Одржување на резултатите постигнати со ерадикација на маларијата во Република Македонија

- Активности за одржување на резултатите постигнати со ерадикација на маларијата во Република Македонија преку редуцирање на опасноста од внесување и ширење на маларија и други заболувања кои се пренесуваат преку вектори, со примена на превентивни мерки на теренска и аеродезинсекција.

- Задолжителна хемиопротекција за лицата кои патуваат во земји каде постои ендемија или епидемија на маларија согласно препораките на СЗО (Меѓународен сообраќај и здравје) и законските прописи. ЦЈЗ/ПЕ ќе вршат здравствен надзор и лабораториско испитување на маларија на сите лица кои пристигнуваат од овие земји. На лицата ставани под здравствен надзор за маларија им се зема периферна размазка и густа капка крв за паразитолошко испитување.

При појава на случај на маларија или позитивен лабораториски резултат, епидемиолошките служби на ЦЈЗ/ПЕ ќе направат епидемиолошка увид, анкета и ќе подготват информација до ИЈЗ на РМ, ДСЗИ и МЗ.

Индикатор: број на лабораториски анализи на
лица ставени под здравствен надзор
Рок на известување: квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

15. Епидемиолошко следење и контрола на природно жаришните инфекции преку теренски увиди и анкети и превземање на соодветни превентивни мерки.

Индикатор: број природно жаришни инфекции, број
на превземени превентивни мерки против природно
жаришни инфекции
Рок на известување: квартално до ИЈЗ на РМ и МЗ

16. Активности за спречување и сузбивање на интрахоспиталните инфекции.

Активностите за спречување и сузбивање на интрахоспиталните инфекции ќе се реализираат согласно изготвениот координиран пристап и методологија изработена од страна на ИЈЗ на РМ за земање материјали, (брисеви од стерилен материјал, работни површини, стерилност на воздух и друго), од стационарните здравствени установи, согласно изготвена динамика, при што земените материјали ќе бидат микробиолошки обработени во сопствените лаборатории на ЦЈЗ.

За најдената состојба ќе се изготви извештај со епидемиолошки коментар и предлог мерки и активности кој веднаш ќе се достави до ИЈЗ на РМ, ДСЗИ и здравствените установи каде се направени увидите.

Индикатор: број на извршени увиди и земени
мостри доставен до МЗ
Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

17. Спроведуваат дезинфекција, дезинсекција и дератизација (ДДД) - по епидемиолошки индикации согласно законските прописи, на своето подрачје и на подрачјето на оние општини каде оваа дејност не е развиена.

Индикатор: површина која е опфатена со ДДД
активности
Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

18. Активности за епидемиолошко следење и проучување на патиштата за спречувањето и сузбивање на зоонозите (кју треска, туларемија, беснило, лајшманиоза, лептоспирози, хеморагични трески и др.) во соработка со ветеринарната дејност.

Во случај на акумулација на случаи на зоонози, ЦЈЗ вршат теренски увиди во засегнатото подрачје во координација со ветеринарната дејност. Од добиените пријави, извршените увиди и епидемиолошки анкети за зоонози, изготвуваат информации со предлог на противепидемиски мерки и истите ги доставуваат до надлежните институции.

Индикатор: Број на обработени епидемиолошки анкети за зоонози, број на теренски увиди
Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

19. Рано известување и предупредување за појава на заразни болести и брз одговор (АЛЕРТ-систем)

Во 2015 година, АЛЕРТ системот продолжува да функционира на територијата на целата држава, како законски регулиран систем за следење на заразни болести.

- ЦЈЗ вршат прибирање на збирни неделни извештаи и даваат стручна помош на здравствените работници - матичните доктори на нивната територија, внесување во посебен софтвер и статистичка обработка и анализа на доставените податоци, кои во електронска форма ќе ги достават како неделен извештај до ИЈЗ на РМ.

Индикатор: Број на обработени неделни извештаи добиени од матичните доктори, број на изготвени неделни извештаи, број на епидемиолошки надзори и извештаи доставени до ИЈЗ на РМ.

Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

При појава на алерт од одреден синдром, епидемиолошката служба при ЦЈЗ треба да изврши теренски увид за откривање на причините, и да преземе мерки за спречување и сузбивање на заразното заболување. Од извршениот увид ЦЈЗ ќе достави извештај до ИЈЗ на РМ и МЗ за резултатите, причинителот и превземените мерки за сузбивање на заболувањето.

Индикатор: Број на теренски увиди при регистрирање на алерт, број на изготвени информации од теренски увиди.

Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

20. Следење на грипот и други вирусни респираторни заболувања во Република Македонија

10-те ЦЈЗ со започнување на сезоната на грип (40 недела) рутински ја следат состојбата со грипот на својата територија, преку епидемиолошки увиди во одредени здравствени установи и прибирање на групни пријави за грип.

При зголемен број на заболени или епидемија на грип, ќе се врши засилен надзор (теренски увиди) на подрачјата каде се регистрирани такви состојби. Од теренските увиди ќе се подготвуваат информации со предлог мерки за најдената состојба и ќе се доставуваат до ИЈЗ на РМ и МЗ.

10-те ЦЈЗ, во соработка со здравствените установи ќе земаат материјали од заболени лица со типична клиничка слика на грип, за вирусолошка дијагностика и утврдување на типот на вирусот на грип кој циркулира во земјата.

Индикатор: Број на направени епидемиолошки теренски увиди, број на доставени информации од увиди, број изготвени неделни групни пријави за грип, број на земени материјали за вирусолошка дијагностика

Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

21. ЦЈЗ ќе вршат епидемиолошки увиди при појава на ретки болести, болести кои повторно се појавуваат или непознати/нерегистрирани досега болести во Република Македонија со стручно методолошка помош од ИЈЗ на РМ и за најдената состојба на теренот ќе доставуваат информации до соодветни надлежни институции .

Индикатор: Број на направени увиди, број на изготвени информации.

Рок на известување: во рок од 24 часа и квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

22. Мерки и активности за спречување на тропски, карантински и паразитарни заболувања

За спречување на внесување и ширење тропски карантински заболувања 10-те ЦЈЗ ќе преземат мерки и активности согласно законските прописи и усвоените протоколи донесени врз основа на Меѓународниот здравствен правилник (МЗП), за што ќе водат редовна евиденција.

Под здравствен надзор ќе бидат ставени лица - повратници од земји во кои се регистрираат овие заболувања во ендемска или епидемиска форма, согласно доставените податоци за земјите од страна на ИЈЗ на РМ од СЗО-Меѓународно патување.

Секој сомнителен случај на колера за дефинитивна лабораториско - микробиолошка дијагноза се испраќа до ИЈЗ на РМ.

Индикатор: Број на направени увиди, број на изготвени информации.

Рок на известување: во рок од 24 часа и квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

23. 10-те ЦЈЗ навремено обезбедуваат вакцини и вршат вакцинација и хемиопрофилактика по епидемиолошки индикации на определени групи или поединци против хепатитис Б, тетанус, тифус, грип, менингококен менингит, колера, жолта треска, а по потреба и против други заразни заболувања. Ќе водат уредна медицинска евиденција и документација врз основа на законската регулатива .

Ќе доставуваат соодветни извештаи за спроведената активност до ИЈЗ на РМ.

Индикатор: извештај

Рок на известување: квартално до ИЈЗ на РМ

24. Здравствено – воспитна дејност од областа на епидемиологијата во врска со спречувањето и сузбивањето на заразните болести и важноста и бенефитот од имунизацијата, со цел одржување на опфатот на имунизацијата на 95%, со посебен акцент

кон морбили и рубеола, полиомиелит и нововедените вакцини, во училишта, општини и слично, преку организирани предавања, преку средствата за јавно информирање, а врз основа на доставениот работен план .

Индикатор: Извештај за број на одржани едукации и присутни слушатели , материјали од предавањето (предавање, брошури/флаери)

Рок на известување: квартално до МЗ и ИЈЗ на РМ

Предвиден годишен обем на работа по поедини програмски активности од епидемиолошката дејност кој во зависност од епидемиолошката состојба може да биде зголемен даден во табела број 24.1.

Табела број 24.1

ЦЈЗ	Вкупен број на земен материјал за ИХИ контрола	Вкупен број на планирани епидемиолошки активности (увиди, анкети и слично)
Битола	350	250
Куманов	350	250
Кочани	200	200
Охрид	600	350
Прилеп	350	250
Скопје	800	900
Струмица	200	250
Тетово	450	350
Велес	450	350
Штип	200	200
ВКУПНО	3.950	3.350

Б. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ

ИЈЗ на РМ врши координација, следење, мониторирање и евалуација над спроведувањето на Програмските јавно-здравствени активности и пружа стручно методолошка помош на 10-те ЦЈЗ.

Овие активности ИЈЗ на РМ ги спроведува континуирано преку квартални теренски увиди во сите здравствено превентивни дејности во секој ЦЈЗ, а врз основа на Упатство со методологија за менаџирање и управување со програмата. За спроведената активност секој сектор во ИЈЗ на РМ подготвува извештај за координација, следење, стручно методолошка помош и реализација на програмските активности од страна на сите извршители и констатирана состојба со коментар.

Индикатор: детален извештај од секој сектор на ИЈЗ на РМ

Рок на известување: квартално

ИЈЗ на РМ како врвна јавна здравствена установа во превентивната медицина, ги обезбедува и располага во текот на цела година со потребните реагенси за дијагностика на причинителите на заразни заболувања согласно програмските активности.

Реализирањето на задачите и активностите се врши организирано во сите превентивни здравствени дејности за што до Министерството за здравство се доставува извештај во

рок и фреквенција согласно програмата, а при вонредни околности и јавно здравствени закани, фреквенцијата на известувањето е веднаш.

ИЈЗ на РМ како институција номинирана од МЗ за координатор во различни меѓународни институции од доменот на јавното здравје, треба да го информира МЗ за секоја добиена покана за учество на настани/семинари надор од државата, да го достават на увид материјалот подготвен за учество/презентација на настанот до МЗ-сектор за превентивна здравствена заштита и во рок од пет дена од завршување на настанот да достави информација за заклучоците и препораките од учеството.

Индикатор: доставено известување, материјал,
информација

Рок на известување: седум дена по завршување на
настанот

Подготовка и спроведување на програми за континуирано професионално усовршување во соработка со други образовни институции за вработените во ИЈЗ на РМ и 10-те ЦЈЗ, како и за други целни групи, во областа на јавното здравје.

Индикатор: годишен акционен план за континуирана
едукација и извештај за спроведени едукации

Рок на извршување: прв квартал и континуирано

Извршители: ИЈЗ на РМ, Медицински факултет

Скопје и Школа за јавно здравје

I. СОЦИЈАЛНО - МЕДИЦИНСКА ДЕЛНОСТ СО ЗДРАВСТВЕНА СТАТИСТИКА И ПРОМОЦИЈА НА ЗДРАВЈЕТО

ИЈЗ на РМ како координатор на активностите во рамките на оваа превентивна здравствена дејност, треба да го следи, мониторира, верифицира и квартално да го известува МЗ за реализирањето на активностите и доставувањето на извештаи/анализи и информации од страна на 10-те ЦЈЗ.

ИЈЗ на РМ во рамките на оваа дејност, а врз основа на стручно методолошкото упатство за работа ги прибира, подготвува, анализира и води збирки на податоци согласно Законот за евиденции во областа на здравството, а врз основа на доставените податоци од страна на 10-те ЦЈЗ.

Активностите ќе се реализираат преку координација на секторите за социјална медицина и промоција на здравјето и Центарот за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукација.

Во тек на 2015 година преку 10-те ЦЈЗ, ќе бидат доставени збирни извештаи од здравствените установи во Република Македонија во ИЈЗ на РМ, кои по извршената логичка и математичка контрола, компјутерски внес и обработка на податоците ќе се изготват годишни збирни извештаи за 2014 година за Република Македонија, врз основа на законските прописи.

За потребите на Република Македонија ќе се изработат следниве збирни извештаи, публикации и информации:

1. Социјално-медицинска дејност со здравствена статистика

Во тек на 2015 година ќе продолжи спроведувањето на статистичките истражувања од областа на здравството.

Во Центарот за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукација ќе се прибираат и обработуваат збирни и индивидуални статистички извештаи доставени од здравствените установи преку одделенијата за здравствена статистика и информатика при 10-те ЦЈЗ во Република Македонија.

Збирни евиденции

Збирни извештаи содржат податоци со кои се прикажува работата на здравствените установи во Република Македонија, кадарот вработен во нив, како и податоци за утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерски дејности.

Во тек на 2015 година од здравствените установи во Република Македонија преку 10-те ЦЈЗ, во ИЈЗ на РМ ќе бидат доставени и обработени околу 16.500 збирни извештаи за:

- II полугодие за 2014 година, годишни збирни извештаи за 2014 година, и збирни извештаи за IV тромесечие за 2014 година за хигиенската исправност на намирниците и предметите за општа употреба и извештаи за несреќи на работа;

- за I полугодие за 2015 година и тромесечни извештаи за I, II и III тромесечие за 2015 година.

Од доставените збирни извештаи за 2014 година по извршената логична и математичка контрола и компјутерски внес на податоците, ќе се изготват годишни збирни извештаи:

1. Годишни збирни извештаи за кадар и извршена работа за 2014 година за Републиката

Индикатор: доставени извештаи до МЗ

Рок на изготвување: Мај 2015 година

Од доставените збирни извештаи за I полугодие за 2015 година и I и II тромесечие за 2015 година, по извршената логична и математичка контрола и компјутерски внес на податоците ќе се изготват:

2. Полугодишни збирни извештаи на ниво на Република Македонија за 2015 година.

Индикатор: доставени извештаи до МЗ

Рок на изготвување: септември 2015 година

Секторот за статистика преку теренски квартални посети во 10-те ЦЈЗ во Република Македонија ги спроведе стручно методолошка помош за правилната примена на МКБ-10 и примената на другите параметри во збирните извештаи, а со цел квалитетна обработка на податоците од збирните евиденции, како и во здравствените установи во соработка со стручните лица од ЦЈЗ на подрачјата што ги покриваат, што ќе допринесе подобрување во доставувањето на здравствено-статистичките податоци по однос на квалитет и квантитет.

Индикатор: извештај за теренска посета и стручно

- методолошка помош во ЦЈЗ доставен до МЗ

Рок на известување: квартално

Здравствени публикации во Република Македонија за 2015 година

Заради поширока достапност за користење на здравствено-статистичките податоци од збирните и индивидуалните здравствено-статистички евиденции во тек на 2015 година ќе бидат изготвени следниве публикации:

1. Здравствената карта на Република Македонија за 2014 година, ќе ја презентира состојбата на здравствената заштита во Република Македонија по однос на организационата структура, здравствените дејности и здравствениот кадар, морбидитет и морталитет.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: октомври 2015 година

2. Амбулантно-поликлинички морбидитет во Република Македонија, 2014

Од обработените податоци од извештаите за утврдени заболувања и состојби во амбулантно-поликлиничките и диспанзерски дејности ќе се изготви годишна публикација „Амбулантно-поликлинички морбидитет во Република Македонија, 2014“ и ќе се достави до Министерството за здравство на Република Македонија.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: октомври 2015 година

3. Мрежа на болничките здравствени установи за 2014 година

Годишната публикација „Мрежа на болничките здравствени установи за 2014 година“ ќе се изготви од обработените податоци од збирните извештаи за болничко-стационарно лекувани болни.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: септември 2015 година
Индикатор: доставена публикација

4. Специјалистички служби во Република Македонија во 2014 година

Годишната публикација „Специјалистички служби во Република Македонија во 2014 година“ ќе се изготви од обработените податоци од збирните извештаи за специјалистички служби, добиени од здравствени установи преку ЦЈЗ во Република Македонија.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: ноември 2015 година

5. Кадар во здравствени установи во Република Македонија во 2014 година

Годишната публикација „Кадар во здравствени установи во Република Македонија во 2014 година“ ќе се изготви од обработените податоци од збирните извештаи за кадар и организациона структура во здравствените установи.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: ноември 2015 година

Индивидуални евиденции

Во тек на 2015 година од здравствените установи преку ЦЈЗ во Република Македонија, во ИЈЗ на РМ ќе бидат доставени и обработени околу 55.000 индивидуални евиденции. Индивидуалните пријави се доставуваат до одделенијата за здравствена статистика и информатика при 10-те ЦЈЗ најдоцна до секој 5-ти во месецот за претходниот месец, се доставуваат најдоцна до секој 10-ти во месецот до ИЈЗ на РМ.

1. Регистар за рак на Република Македонија

Пријавите за малигни заболувања ќе се прибираат од сите здравствени установи во Република Македонија, преку ЦЈЗ. Како дополнителен извор за пријавување на дијагностицираните неоплазми ќе се прибираат и патохистолошките наоди за малигномите.

Во тек на 2015 година ќе се изготви годишна публикација „Регистар за рак на Република Македонија, 2014“ и ќе се достави до Министерството за здравство.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: октомври 2015 година

2. Регистар за шеќерна болест на Република Македонија

Во тек на 2015 година ќе се доставуваат пријави за шеќерна болест од здравствени установи до одделенијата за здравствена статистика и информатика при ЦЈЗ секој 5-ти во месецот за претходниот месец, односно од ЦЈЗ секој 10-ти во месецот до Институтот за јавно здравје на Република Македонија. Во тек на годината ќе бидат прибрани околу 23.800 пријави за шеќерна болест. Во тек на 2015 година од обработените податоци за 2014 година ќе биде изготвена годишна публикација “Регистар за шеќерна болест на Република Македонија, 2014“.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: септември 2015 година

3. Регистри за незаразни болести

Во 2015 година ИЈЗ на РМ ќе спроведува прибирање на пријави за исхемична болест на срцето (7000); брубрежна инсуфициенција (1700); психози (5500); алкохолизам и други зависности (2500); професионални заболувања (40); интоксикации (троења) (400) и сообраќаен траматизам (3700).

Во тек на 2015 година се предвидува да се формираат регистри за наведените незаразни болести според одредени софтверски програми.

4. Болнички морбидитет во Република Македонија, 2014

За изготвување на годишната публикација „Болнички морбидитет во Република Македонија, 2014“ ќе бидат користени податоци од индивидуални евиденции „Извештај за стационарно лекувано лице“ доставени од болничко-стационарни здравствени установи преку ЦЈЗ во Република Македонија за подрачјата што ги покриваат до Институтот за јавно здравје на РМ каде ќе бидат обработени на ниво на Република Македонија.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: ноември 2015 година

5. Морталитет во Република Македонија во 2014 година

Во тек на 2015 година со обработка на податоците за умрени лица во 2014 година кои ќе ги достави Државниот завод за статистика ќе биде изготвена годишна публикација „Морталитет во Република Македонија во 2014 година“.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: октомври 2015 година

6. Малигни неоплазми во Република македонија, 2011-2013

Информацијата „Малигни неоплазми во Република Македонија, 2011-2013“ ќе биде изготвена по повод на Светскиот ден за борба против ракот.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: февруари, 2015 година

7. Состојба со циркулаторни болести во Република Македонија, 2012-2014

Информацијата „Состојба со циркулаторни болести во Република Македонија, 2012-2014“ ќе биде изготвена од ИЈЗ на РМ и Центарот за статистичка обработка на здравствени податоци, публицистика и едукација, по повод на Светскиот ден на срцето.

Индикатор: доставена публикација
Рок на изготвување: септември, 2015 година

8. Одржување и развој на интернет страна на ИЈЗ на РМ, изготвување публикации, информации, анализи, брошури и други материјали преку in-design во PDF формат за потребите на Центарот за статистичка обработка на здравствените податоци, публицистика и едукација како и за потребите на сите сектори во ИЈЗ на РМ и МЗ.

Индикатор: квартален извештај за поставени материјали на WEB-страна
Рок на изготвување: Задачата е континуирана

2. Социјално-медицинска дејност со промоција на здравјето

ИЈЗ на РМ како координатор на активностите во рамките на оваа превентивна здравствена дејност, треба да го следи, мониторира, верифицира и квартално да го известува МЗ за реализирањето на активностите и доставувањето на извештаи/анализи и информации од страна на ЦЈЗ.

Секторот за промоција ,анализи и следење на незаразни болести дава стручна методолошка помош од областа на јавното здравје во заштитата на здравјето , унапредувањето на здравјето, скринингот на населението и следењето на болестите.

ИЈЗ на РМ преку Секторот за промоција, анализи и следење на незаразни болести во рамките на оваа дејност, а врз основа на стручно методолошкото упатство за работа ќе ги реализира следниве активности:

1. Анализа на состојбите на морбидитет, морталитет и трошоци на болеста малигнен меланом во Република Македонија

Индикатор Изготвена анализа
Рок на изготвување: март 2015 година

2. Информација за состојбата со декубиталните улкуси во Република Македонија

Индикатор Изготвена информација
Рок на изготвување: мај 2015 година

3. Информација за искористеност на болничките капацитети во Република Македонија во 2014 година

Индикатор Изготвена информација
Рок на изготвување: август 2015 година

4. Анализа на болнички морбидитет и морталитет во Република Македонија во 2014 година

Индикатор Изготвена анализа
Рок на изготвување: септември 2015 година

5. Упатство за проценка на поврзаноста на состојбата на инвалидитет и животната и работната средина на лицата со посебни потреби

Индикатор Изготвено упатство
Рок на изготвување: септември 2015 година

6. Информација за менталното здравје во Република Македонија

Индикатор Изготвена информација
Рок на изготвување: ноември 2015 година

7. Извештај за здравјето и здравствената заштита на населението во Република Македонија во 2014 година

Индикатор Изготвен извештај
Рок на изготвување: декември 2015 година

8. Извештај за работата на советувањата за сексуално и репродуктивно здравје во 10-те центри за јавно здравје

Индикатор Изготвен извештај
Рок на изготвување: квартално

9. Извештај за работата на советувањата за откажување од пушење во 10-те центри за јавно здравје

Индикатор Изготвен извештај
Рок на изготвување: квартално

10. Следење и координација на промотивно-едукативните активности на 10-те ЦЈЗ

Индикатор: Извештај за активностите на ИЈЗ
и збиен извештај за 10-те ЦЈЗ за реализирани
промотивни активности
Рок на извршување: Квартално

11. Стручно-методолошка помош од областа на социјална медицина со промоција на здравје

Преку теренски квартални посети во 10-те центри за јавно здравје во Република Македонија ќе се спроведе стручно методолошка помош.

Индикатор: Извештај до МЗ за теренска посета
и стручно-методолошка

Рок за известување: квартално

12. Квартален мониторинг, координација и верификација на програмските активности на 10-те ЦЈЗ со извештај од областа на социјална медицина со промоција на здравје

Преку теренски квартални посети во 10-те центри за јавно здравје во Република Македонија ќе се спроведе квартален мониторинг.

Индикатор: доставен извештај до МЗ

Рок за известување: квартално

13. Здравствена промоција – здравствено воспитување врз основа на подготвен и доставен работен план и во координација со Министерството за здравство

а) Организација и спроведување на промотивни акции и кампањи, предавања и трибини, пропратени со печатен материјал за : правилна исхрана,здрави стилови на живот,превенција на хронични незразни болести, бенефити од физичка активност,штетноста од пушењето и алкохолот

б) одбележување на соодветни светски денови, недели (пример:Светски ден на срцето, Светски ден на дијабет, Ден на борба против пушење, Светски ден за сеќавање на жртвите од сообраќајни несреќи, 16 Дена за борба против насилството врз жената и друго) пропратени со печатен материјал.

в) Следење и координација на промотивно едукативните активности на 10-те ЦЈЗ

Рок на извршување: квартално

Индикатор: Извештај за активности на ИЈЗ на РМ и
збирен извештај за 10-ЦЈЗ за реализирани промотивно
едукативни активности, доставени до МЗ

II. САНИТАРНО - ХИГИЕНСКА ДЕЈНОСТ СО ЗДРАВСТВЕНА ЕКОЛОГИЈА

ИЈЗ на РМ како координатор на активностите во рамките на оваа превентивна здравствена дејност, треба да го следи, мониторира, верифицира и квартално да го известува МЗ за динамиката на реализирањето на активностите и доставувањето на извештаи/анализи и информации од страна на 10-те ЦЈЗ како извршители.

1. Процена на здравствено-еколошкиот ризик и приоритетни јавно-здравствени проблеми поврзани со здравствената екологија

1.1 Процена на здравствено-еколошкиот ризик во врска со квалитетот на водите за пиење и водоснабдувањето како и воспоставување на здравствена евиденција на водоснабдувањето преку изработка на анализа за проценката на здравствениот ризик од

водата за пиење, врз основа на извештаите од извршените увиди и анализи од страна на 10-те ЦЈЗ за остварените активности.

Индикатор за следење: Анализа за проценката на здравствениот ризик од водата за пиење, согласно програмските активности и извршените увиди и анализи спроведени со договор помеѓу центрите и јавните комунални претпријатија за водоснабдување.
Рок на известување: 2ро и 4то тромесечие

1.2 Вирусолошка анализа на водата за пиење

Институтот за јавно здравје на Република Македонија ќе спроведе вирусолошка анализа на водата за пиење која е предвидена со Правилникот за безбедност на вода (Службен весник на РМ број 46/08 година) во дел В, табела: индикаторски дополнителни параметри, испитување на вируси: ентеро, полио, ехо, коксаки, рео, адено, хепатит А вирус и други (пример:.. норовирус, ротавирус, хепатит Е вирус-ХЕВ).

Мониторинг на вирусите во водата за пиење ќе ги опфати 7-те града со број на жители над 40.000 и тоа во:

- Куманово, Битола, Прилеп, Тетово, Велес, Охрид и Штип , со по една (1) годишна анализа и

- во Скопје со фреквенција еднаш (1) месечно

во период од мај до декември 2014 година (вкупно 8 анализи годишно), преставени со временска рамка и количина во табела број 1 .

Согласно програмските активности и извршените увиди и анализи спроведени со договор помеѓу ИЈЗ на РМ и јавните комунални претпријатија за водоснабдување кои се одговорни за јавно водоснабдување, ќе се изготви „Анализа на проценката на здравствениот ризик од потенцијално присуство на вируси во водата за пиење“ како составен дел од Годишниот Извештај за остварените активности.

Табела број 1

Подактивности	Рокови/временски период	Индикатори	Број
Мониторинг во 7 града со над 40000 жители	Еднаш годишно	Анализирани примероци	7
Мониторинг во Скопје	Еднаш месечно, мај-декември	Анализирани примероци	8
Проценка на здравствен ризик од присуство на вируси во вода за пиење	Два пати годишно, 2. И 4. тромесечие	Извештај	2

Индикатор за следење: Анализа/извештај на проценката на здравствениот ризик од потенцијално присуство на вируси во водата за пиење.

Извршител: Институт за јавно здравје на Република Македонија

Фреквенција на известување: 2 пати годишно, во 2 и 4 тромесечие

1.3 Процена на здравствено-еколошкиот ризик од квалитетот на површинските води од јавно-здравствен аспект

Врз основа на утврдениот статус и извршени лабораториски испитувања на површинските води, а особено водите за рекреативно капење од здравствен аспект извршени од страна на 10-те ЦЈЗ во РМ, ќе се изработат извештаи за санитарно-хигиенската состојба и квалитет на водите за капење на подрачјето на Република Македонија со мерки за асанација за заштита и/или намалување на здравствениот ризик со проценка на ризикот и истите ќе бидат составен дел од годишниот извештај.

Индикатор за следење: Доставени два извештаја до МЗ

Рок на известување: 2^{ро} и 4^{то} тромесечие

1.3. Санитарно-хигиенски увиди и стручна проценка на состојбата на Филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење

ИЈЗ на РМ ќе врши редовен увид во начинот на функционирање и одржување, а во функција на подобрување на состојбата на филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода за пиење во : Берово, Битола, Велес, Винаца, Куманово, Пехчево, Пробиштип, Струмица, Свети Николе и Охрид.

Предвидено е да се направат вкупно два (2)увиди во филтер станици во секој квартал , освен во третиот квартал (летната сезона) кога ќе се направат вкупно 4 увиди во филтер станици за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода пиење.

Врз основа на извршените увиди ИЈЗ на РМ ќе подготви стручни проценки за начинот на функционирање и одржување на Филтер станиците за кондиционирање на површински води кои се наменети за вода пиење квартално , како и збиен извештај за состојбата како составен дел од Годишниот Извештај за остварените активности.

Индикатор за следење: извештај

Рок на известување: квартално

1.4 Проценката на ризикот од хигиенскиот квалитет на воздухот врз здравјето кај предучилишна и училишна популација

Проценката на ризикот од хигиенскиот квалитет на воздухот врз здравјето на изложеното население се врши врз основа на добиените вредности од извршениот мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух релацијата со податоците за годишната стапка на морбидитетот од неспецифични респираторни заболувања J00 - J99, со исклучок на J10-J18, според МКБ -10 кај предучилишни (0-6 годишна возраст) и училишни деца (7-14 годишна возраст) во град и села.

Индикатор за следење: Оцена на морбидитетот на респираторните заболувања кај предучилишни (0-6 годишна возраст) и училишни деца (7-14 годишна возраст) во град и во село, како и на национално ниво по методологијата на СЗО.

Рок на известување: 30 ноември 2015

1.5. Процена на здравствените ефекти од аерозагадувањето во урбани средини и предвидување на позитивни ефекти од намалување на аерозагадувањето со PM_{10} и $PM_{2.5}$

Со анализа на познатата АРНЕКОМ студија на СЗО (Подобрување на познавањето и комуникацијата при носење одлуки за аерозагадување и здравје во Европа) за процена на ефектите на аерозагадување во некои европски градови, ИЈЗ на РМ ќе изврши процена на ефектите од аерозагадувањето во постојните услови како и приразлични сценарија на намалување на нивото на цврсти честички во воздухот. Ќе се користат расположиви демографски (старосна структура на население), еколошки (мониторинг на аерозагадување) и здравствени (вкупен и кардиоваскуларен морталитет) податоци за подрачјето на Град Скопје од кои валидни за примена на методологијата ќе бидат податоците во континуитет од последните три години.

Со анализа на еколошките податоци и медицинските докази за поврзаноста на аерозагадувањето и здравјето, ќе се пресмета приближен број на смртни случаи кои годишно се должат на аерозагадувањето со цврсти честички. Секојдневно луѓето страдаат и од респираторни болести (астма, хроничен бронхит и др.) кои се причина за повеќе илјади изгубени продуктивни години на живот.

Ќе се тестираат и две долгорочни сценарија:

- Намалување на смртните случаи (пред сè од кардиоваскуларни болести) ако се намали постојната годишна просечна концентрација на $PM_{2.5}$ за $5\mu g/m^3$, и

- Намалување на вкупниот број на смртни случаи ако се намалат постојните годишни концентрации на $PM_{2.5}$ ниво на нормите на ЕУ ($10\mu g/m^3$),

Ќе се одржат и обуки на специјалистите по здравствена екологија за примена на методологија за проценка на влијанието на аерозагадувањето врз здравјето на населението.

Оваа методологија ќе се примени на урбаните населби кои имаат континуитет на бараните податоци за последните три години.

Индикатор за следење: Извештај за проценката на здравствените ефекти од аерозагадувањето во урбани средини и предвидување на позитивни ефекти од намалување на аерозагадувањето со PM_{10} и $PM_{2.5}$

Рок на известување: декември 2015 година

2. Безбедност на храна од јавно - здравствен аспект

2.1 Процена на здравствениот ризик од безбедноста на храната која ја консумира населението

Со цел превенција на болестите поврзани со небезбедна храна ќе бидат анализирани сите достапни податоци за безбедноста на храната која се увезува, произведува и става во промет во Република Македонија, во една интегрирана анализа со приказ на трендови и препораки за надминување на констатираните состојби.

Индикатор за следење: Анализа и проценка на здравствениот ризик на безбедноста на храната и предметите кои се во допир со храната

Рок на известување: декември 2015 година

2.2 Процена на здравствениот ризик од безбедноста на храната која ја конзумираат вулнерабилните групи како што се предшколски и школски деца, болни лица и стари лица во домови.

Со цел превенција на болестите поврзани со небезбедна храна ќе бидат анализирани сите податоци за безбедноста на храната која се припрема и послужува во градинки, училишта, ученички домови, болници, старечки домови од аспект на микробиолошката безбедност и степенот на чистота во институциите во една интегрирана анализа со приказ на трендови и препораки за надминување на констатираните состојби.

Индикатор за следење: Анализа и проценка на здравствениот ризик на безбедноста на храната во образовни, здравствени институции и старечки домови.

Рок на известување: 2-ро и 4-то тромесечје

2.3 Проценка на присуството на хемиска контаминација на храна од пазар од домашно земјоделско производство во различни региони

Лабораториско тестирање на 100 примероци од зеленчук, овошје и нивни производи од пазарите на територијата на Република Македонија, за резидуи на пестициди. Примероците ќе бидат земени од оние региони (Скопје, Тетово, Охрид, Струмица, Кочани), каде што не постои можност да испитуваат ЦЈЗ. Во истите региони ќе бидат земени и анализирани 100 примероци за резидуи на микотоксини, и тоа жита и нивни производи, кикирики и слични производи, суво овошје, зачини.

Проценка на здравствениот ризик од хемиска контаминација на зеленчукот со пестициди и микотоксини, анализирани во ИЈЗ на РМ и ЦЈЗ, со препораки за исхрана на населението на Република Македонија.

Индикатор за следење: Извештаји за извршените активности до МЗ

Рок на известување: 2-ро и 4-то тромесечие

3. Исхрана и исхранетост на популациони групи во Република Македонија

3.1. Следење на биолошкиот квалитет на исхраната во предучилишни установи, основни училишта, ученички/студентски домови и домови за згрижување на стари лица

Врз основа на извршените анализи на 10-те ЦЈЗ за одредување на биолошката вредност на целодневни оброци во исхраната која се подготвува во предучилишните установи за престој на деца и за ученици кои имаат организирана целодневна исхрана во основни училишта и ученички/студентски домови, ИЈЗ на РМ ќе изготви целосен извештај на национално ниво за карактеристиките на исхрана во испитуваните популациони групи.

Индикатор: Извештај до МЗ на национално ниво.

Рок на известување: 15.12.2015 година

3.2. Следење на нутритивниот статус кај предучилишни и училишни деца во функција на рана детекција на прекурсори на можни здравствени ризици за појавана хронични незаразни заболувања

ИЈЗ ќе изготви извештај за состојбите кај децата во однос на степените на зголемена телесна тежина, здебеленост и потхранетост, по региони и на национално ниво за Република Македонија, за популационите групи на деца на предучилишна возраст, ученици од второ одделение, ученици од петто одделение и ученици од прва година средно образование, проследен со проценка на здравствениот ризик.

Индикатор: Извештај на национално ниво до МЗ

Рок на известување: квартално

3.3. Следење на болничката исхрана

Врз основа доставените извештаи на испитаната нутритивна вредност на исхрана во стационарните установи во РМ, ИЈЗРМ ќе изготви извештај за нутритивниот квалитет за исхраната во болниците во Република Македонија.

Индикатор: Извештај до МЗ за нутритивниот квалитет за исхраната во болниците во Република Македонија.

Рок на известување: 15 декември 2015 година

4. Проценка на просечниот дневен внес на макро и микронутриенси на населението во Република Македонија

Врз основа на податоците објавени во публикацијата на Државниот завод за статистика „Потрошувачка на домаќинствата во Република Македонија, 2013“, ИЈЗ на РМ ќе го процени просечниот дневен диететски внес на макро и микронутриенси на населението во Република Македонија.

Индикатор: Извештај до МЗ за просечниот дневен диететски внес на макро и микронутриенси на населението во Република Македонија.

Рок на известување: 15 декември 2015 година

5. Проценка на здравствениот ризик од бучавата во животната средина

Со цел превенција на болестите поврзани со изложеност на зголемено ниво на бучава ќе се изврши анализа на податоците за индикаторите $L_{ден}$ и $L_{ноќ}$, во урбаните средини Скопје, Куманово, Битола и Кичево, согласно стандардизирана методологија. Исто така ќе бидат одредени индикаторите за ефекти кај изложената популација, како што се вознемиреност и нарушување на спиењето.

Индикатор за следење: Анализа и проценка на здравствениот ризик од изложеност на бучава во животната средина со препораки за управување со ризикот.

Рок на известување: 15 декември 2015 година

6. Студија за испитување на навиките во исхраната на населението во Република Македонија

ИЈЗ на РМ ќе спроведе Студија за испитување на навиките во исхраната на населението во Република Македонија. Истражувањето ќе биде направено на репрезентативен примерок и ќе даде значајни индикатори за состојбата со внесот на типови на прехранбени производи во Република Македонија, податоци за физичката активност и нутритивниот статус на популацијата во РМ.

Индикатор: Извештај до МЗ за просечниот дневен диететски внес на макро и микронутриенси на населението во Република Македонија. Квартални извештаи до МЗ за напредок во спроведување и известување за резултати од студијата, достапни до моментот на известување и финален извештај за студијата до МЗ

Рок на известување: декември 2015 година.

7. Процена на здравствено-еколошкиот ризик од јонизирачко зрачење

Активностите ИЈЗ на РМ ќе ги реализира преку следење на параметрите од извршените мерења ,согласно табеларениот преглед во табела 1, табела 2 и табела 3 .

Табела 1 Следење на надворешно гама зрачење

Надворешно гама зрачење		Амбиентален дозен еквивалент
	Скопје	365
	Велес	365
	Неготино	365
	Гевгелија	365
	Струмица	365
	Берово	365
	Крива Паланка	365
	Дебар	365
	Кичево	365
	Крушево	365
	Охрид	365
	Битола	365
ВКУПНО	4380	

Табела 2 Следење на јонизирачко зрачење на вода, воздух, почва

средини	локации	алфа и бета	Број на годишни анализи	
			гама	⁹⁰ Ср
Воздух	Скопје	48	48	2
	Битола	48	48	2
	Гевгелија	48	48	2
Површинска вода	Р. Вардар	12	12	2
	р. Лепенец	12	12	2
	Охридско езеро	12	12	2
Седимент	Р. Вардар		2	2
	р. Лепенец		2	2
	Охридско езеро		2	2
Почва	Скопје		6	2
	Битола		6	2
	Злетово		6	2
Атмосферски талози	Скопје	365	12	2
	Охрид	12	12	2
	Гевгелија	12	12	2
	Охрид	12	4	4
Водоводи	Скопје	12	4	4
	Битола	12	4	4

Табела 3 Следење на јонизирачко зрачење на храна

Видови Храна	број на анализи	
	гама	⁹⁰ Ср
Градинарски култури	15	15
Добиточна храна	15	15
Лозарски култури	2	2
Овоштарски култури	5	5
Леб, брашно, млеко	20	20
Месо	3	3
ВКУПНО	60	60

Во случај на нуклеарен акцидент мониторингот ќе биде проширен и тоа на подрачје на цела Република, согласно наменски изготвена оперативна Програма.

Индикатор за следење: Изготвена информација за наодите, проценетиот ризик и предлог мерки за санација

Рок на известување: квартално

7. Информација за проценка на експозицијата и идентификација на здравствениот ризик на експонирани работници

Ќе се подготви Информација за проценка на експозицијата и специфичниот доза-одговор ефект кај 1300 лица професионално експонирани на јонизирачки зрачења, а врз основа на агрегирани податоци од извршени периодични прегледи за следење на здравствената состојба согласно законската регулатива за безбедност и здравје при работа, најмалку еднаш годишно со предлог за минимизирање на здравствениот ризик.

Индикатор за следење: Изготвени информации за наодите, проценетиот ризик и предлог мерки за санација

Рок на известување: 3^{то} тромесечие

8. Програма за мониторинг на концентрацијата на радонот во Република Македонија

Етаблирање на континуираниот мониторинг со цел:

- детално мапирање на територијата на Република Македонија во поглед на радонскиот потенцијал,
- определување на ризиците од изложеноста на радонот по географски и геолошки подрачја
- определување на ризиците од изложеноста на радонот во училишта, градинки, здравствени центри и друго,
- креирање на екстензивна база на податоци која ќе биде корисна основа за ремедијација на радонот од постојни објекти како и градба на нови објекти,
- креирање на база на податоци како основа за корелација и епидемиолошки студии на канцерогени заболувања во Република Македонија.

8.1. Определување на концентрацијата на радонот во затворени простории како домови за живеење, детски градинки, училишта, центри за лекување и рехабилитација

Определувањето на просечната годишна ефективна доза од изложеност на Радонот ќе се врши со:

- поставување на 4000 пасивни детектори во зимски и летен период, согласно табела број 1;
- дополнителни мерења на дозата на јонизирачко зрачење и гамаспектрометрија на лице место

За објектите каде ќе се измерат вредности над референтните, мерењата ќе бидат верифицирани со повторни мерења на истите локации.

Податоците, по претходна валидација ќе бидат внесени во база на податоци која дополнително ќе содржи информации и за гео-координатите на извршените мерења, вид на градежен материјал на објектот, тип на градба, година на градба, начин на греење, вентилација, катност, број на станари (за објекти за домување) и слично.

Од добиените податоци ќе се креира мапа на Република Македонија за изложеност на населението на радон во објекти за живеење и работа и истата континуирано ќе се ажурира.

Табела број 1. Локации и број на објекти предвидени за тестирање на ниво на радон

Општина	Број објекти за тестирање	Општина	Број објекти за тестирање	Општина	Број објекти за тестирање
Чешиново-Облешево	7	Чаир	43	Струга	46
Берово	16	Чучер Сандево	10	Вевчани	2
Делчево	17	Аеродром	59	Вранештица	2
Карбинци	4	Арачиново	5	Зајас	7
Кочани	35	Бутел	27	Чашка	10
Лозово	3	Центар	46	Демир Капија	4
Македонска Каменица	7	Гази Баба	56	Градско	4
Пехчево	7	Ѓорче Петров	34	Кавадарци	40
Пробиштип	18	Илинден	13	Неготино	18
Штип	45	Карпош	56	Росоман	4
Свети Николе	17	Кисела Вода	50	Велес	52
Виница	16	Петровец	9	Желино	13
Зрновци	3	Сарај	19	Центар Жупа	3
Кратово	12	Сопиште	8	Дебар	11
Крива Паланка	23	Студеничани	11	Дебарца	11
Куманово	83	Шуто Оризари	12	Другово	6
Липково	14	Зелениково	4	Кичево	25
Ранковце	6	Богданци	7	Македонски Брод	11
Старо Нагоричане	8	Босилово	10	Охрид	70
Битола	92	Гевгелија	22	Осломеј	8
Демир Хисар	11	Конче	3	Пласница	3
Долнени	11	Ново Село	10	Боговиње	18
Кривогаштани	5	Радовиш	24	Брвеница	9
Крушево	7	Стар Дојран	5	Гостивар	50
Могила	5	Струмица	45	Јегуновце	7
Новаци	3	Валандово	10	Маврово	12
Прилеп	73	Василево	8	Теарце	14
Ресен	20	Врапчиште	14	Тетово	56

8.2. Определување на концентрацијата на радонот во почвата

Определувањето на концентрацијата на радонот во почвата ќе се врши со теренски мерења со активна метода.

Мерењата ќе бидат извршени на 360 приоритетни локации од геолошки аспект. Селекцијата ќе биде извршена во консултација со Геолошкиот институт на Република Македонија и користење на релевантните геолошки мапи.

Валидираните податоци ќе бидат континуирано внесувани во база на податоци и на мапа на Република Македонија.

8.3. Изработка на информативни материјали

Изработка на информативни материјали за општата популација:

- Запознај го радонот, се работи за твоето здравје
- Намали го ризикот од радон
- Уште една причина да престанете со пушењето
- Изработка и одржување на интернет страница наменета за радонот и ризиците од радонот
- Изработка на информативен материјал за здравствените работници, приоритет за матичните лекари.

Со цел реализирање на активноста потребно е набавка на опрема прикажана во табела број 2.

Финансиската распредела на активности по цена и количина е преставена во табела број 3

Табела број 2 : Набавка на опрема

	Опрема	Производител	Модел	број	цена (ден.)
1.	Радон детектори	Radosys Унгарија	RSKS (C39)	4000	180,00

Индикатор: записник од прием на набавена опрема од страна на комисија ИЈЗ на РМ и МЗ

Рок на извршување: објавување на тендер

15.01.2015год., набавена опрема прво тромесечие

Табела број 3

активност	количина	Цена (ден.)
Лабораториска подготовка и отчитување на пасивни радон детектори	4000	250,00
Поставување на детектори на терен дозиметрија на лице место	2000	250,00
Мерење на радон во почва	360	300,00
Информативно/едукативен материјал	10.000	10,00
Извештај	2	25.000,00

Индикатор: извештај за спроведени активности

Рок на известување: квартално

8.4 Креирање и одржување на Национална радонска база на податоци

Податоците, по претходна валидација ќе бидат внесени во база на податоци која дополнително ќе содржи информации и за гео-координатите на извршените мерења, вид на градежен материјал на објектот, тип на градба, година на градба, начин на греење, вентилација, катност, број на станари (за објекти за домување) и сл.

Од добиените податоци ќе се креира мапа на Република Македонија за изложеност на населението на радон во објекти за живеење и работа и истата континуирано ќе се ажурира.

Извршител: ИЈЗ на РМ
во соработка со Геолошкиот институт на
Република Македонија

9. Изработка на мислења и стручна проценка на елаборати од областа на животната средина

ИЈЗ на РМ, на барање од Министерството за здравство, изработува мислења и стручна проценка на елаборати од областа на животната средина со разгледување на стручната документација .

Индикатор за следење: Подготвени и доставени
стручни мислења до МЗ
Рок на известување: квартално

10. Спроведување на активности за одговор на климатските промени тоplotни бранови и ладно време

Програмските активности се предвидени согласно Стратегијата за одговор и справување со климатски промени и усвоениот план за одговор при тоplotни бранови и ладно време и се дадени како преглед во табела 1.

Табела 1

Активност	Цена ден.	Количина
Изработка на Флаери за општа популација со препораки за превенција од штетни ефекти по здравјето од тоplotни бранови на македонски и албански јазик во април месец	10,00/флаер	10.000
Изработка на Флаери за општа популација со препораки за превенција од штетни ефекти по здравјето од студено време на македонски и албански јазик во септември месец	10,00/флаер	10.000
Изработка на Флаери за матични лекари, работници со препораки за превенција од штетни ефекти по здравјето од студено време на македонски и албански јазик (1.500 примероци за матични лекари и 1.000 примероци за работници)	10,00/флаер	2.500

Одржување и функционирање на инфо телефонската линија за 10 месеци (5 во лето и 5 во зима)	3.000,00ден. месечно	10 месеци
Одржување и функционирање на веб страна и откупување на СМС пораки	1000,00ден. месечно	10 месеци

Индикатор: извештај за реализирани активности

Рок на известување: квартално

Извршител: ИЈЗ на РМ

III.ЕПИДЕМИОЛОШКА ДЕЈНОСТ

ИЈЗ на РМ како координатор на активностите во рамките на оваа превентивна здравствена дејност, треба да го следи, мониторира, верифицира и квартално да го известува МЗ за реализирањето на активностите и доставувањето на извештаи/анализи и информации од страна на 10-те ЦЈЗ .

1. Собирање, обработка и анализа на пријавите за заразни заболувања

Секојдневно прибирање, обработување и анализа на пријавите за заразни заболувања и епидемиолошките анкети, пријавите за изолиран или на друг начин докажан причинител на заразна болест, добиени од ЦЈЗ,врз основ на што ќе бидат подготвувани и доставувани следниве извештаи со епидемиолошки коментар и предлог мерки:

1.1 Годишен извештај за движењето на акутните заразни заболувања во 2014 година;

1.2 Годишен извештај за реализирана имунизација во 2014 година;

1.3 Годишен извештај за движењето на синдромско следење на заболувањата (АЛЕРТ) во 2014 година;

1.4 Годишен извештај за реализација на епидемиолошки активности согласно Националната програма за јавно здравје за 2014 година како составен дел од единствениот извештај на ИЈЗ на РМ

Индикатор: доставени извештаи

Рок на известување: 15 февруари 2015 година

1.5 Седмодневни извештаи (48 табеларни) за движењето на заразните заболувања по ЦЈЗ и подрачни единици и

1.6 Месечни билтени (12) со епидемиолошки коментар.

1.7 Неделни збирни извештаи за движење на грип од 40-20 недела врз основа на обработени индивидуални пријави

1.8 Следење на оперативното функционирање на АЛЕРТ системот во целата земја како и визуелизација на сите изготвени документи и извештаи преку интернет страната www.alert.mk , со цел за брз одговор при појава на епидемија, кој функционира на територијата на целата држава.

- прибирање на збирни неделни извештаи од ЦЈЗ/ПЕ, статистичка обработка и анализа на доставените податоци, за што ќе изготви неделен АЛЕРТ извештај за Република Македонија.

- Изработка на месечни, тримесечни, шестмесечни и годишен извештај за АЛЕРТ системот врз база на прибраните податоци и информации,кои ќе ги доставува како

повратни информации до ДСЗИ, надлежните институции, по барање на други релевантни институции и до ЦЈЗ/ПЕ.

Индикатор: доставени извештаи

Рок на известување: неделно, месечно, квартално

2. Спречување на појава на вакцино превентабилни заболувања преку координација и континуирано следење на сите мерки и активности на регионално и локално ниво, како и предлагање и превземање на други мерки и активности за:

2.1 одржување на резултатите постигнати со ерадикација на детска парализа согласно акциониот план за АФП

- Прибирање и обработка на “Неделните извештаи за активен надзор на АФП”.
- Изготвување на збирен неделен извештај на посебен Формулар и доставување до МЗ.
- седмодневни извештаи се доставуваат по електронски пат и до Канцеларијата на СЗО за Европа во Копенхаген, со сите податоци за пријавените АФП случаи во републиката.
- По добивање на итна пријава за АФП случај, веднаш ќе биде направен теренски епидемиолошки увид и анкета од страна на епидемиолошката служба, со проверка на вакциналниот статус на пријавеното лице и неговите блиски контакти,
- во соработка со ЦЈЗ ќе биде направена контрола на опфатот со вакцинацијата против детска парализа на подрачјето каде е регистрирано заболувањето.
- Ќе се обезбеди материјал за вирусолошко испитување од заболениот и неговите контакти во соработка со ЦЈЗ, кој подготвен согласно меѓународните правила за транспорт на инфективен материјал ќе биде испратен во референтната ентеровирусна лабораторијата на СЗО во Софија, Бугарија.
- Во случај на установување на т.н. “жежок случај“ на АФП, ИЈЗ итно ќе го извести МЗ и СЗО – Копенхаген, ќе направи теренски епидемиолошки увид и истовремено ќе предложи дополнителни мерки во смисла на дополнителна или вонредна имунизација, како и други мерки и активности, соодветни на ситуацијата.
- Изготвување на тримесечни извештаи за АФП случаи и преземени мерки во врска со нивна пријава и доставување до МЗ.

Извршители: ИЈЗ на РМ во соработка со ЦЈЗ.

Индикатор: извештај со сите релевантни наведени индикатори за следење и преземени мерки на теренот.

Рок на известување: квартално

2.2 Имплементација на предвидените активности за елиминација на автохтоните морбили и конгенитална рubeола во Република Македонија ќе се реализираат согласно „Програмата за елиминација на мали сипаници, рubeола и превенција на конгенитална рubeола инфекција во Република Македонија 2010-2015”, преку:

- координација и континуирано следење на сите активности на регионално и локално ниво, предлагање и превземање на мерки и активности со цел спречување и сузбивање на епидемското јавување и елиминација на автохтоните мали сипаници и рubeола на територијата на Република Македонија при што ќе изврши 10 теренски увиди во ЦЈЗ, и ќе изготви извештаи за најдената состојба со предлог мерки.
- Континуирано информирање за трендовите на движењето на мали сипаниците кај нас и во светот.
- Организирање на 5 регионални семинари на кои здравствените работници ќе се запознаат со Програмата за елиминација на мали сипаници и рubeола, и превенција на

конгенитална рубеола инфекција, како и со последните препораки и други пишани документи на СЗО, ECDC.

- Изработка на месечни извештаи за бројот на заболени од мали сипаници, вакцинален статус, лабораториска потврда и исход на заболувањето, кои се доставуваат до МЗ, СЗО Канцеларија Скопје и СЗО Регионална канцеларија за Европа–Копенхаген. Истите активности се спроведуваат и за пријавените случаи на рубеола.

- Задолжителна лабораториска дијагноза на сите поединечни случаи на заболени од мали сипаници а кои се вакцинирани со МРП вакцина или со вакцина која содржи компонента мали сипаници (М), без разлика на епидемиолошката врска.

- Кај 100 пациенти суспектни на конгенитална рубеола ќе бидат направени 200 анализи за рубеола.

- При сомневање за појава на епидемија на морбили, заболувањето ќе се потврди со лабораториска дијагноза најмалку кај првите 10 случаи од зафатеното подрачје.

- Потврдување/отфрлање на дијагнозата врз основа на анализата на доставените материјали во вирусолошката лабораторија при ИЈЗ на РМ за вирусолошко/серолошко испитување од заболениот и контактите.

- Референтната лабораторија при ИЈЗ на РМ врши собирање на бројот на извршени испитувања во другите микробиолошки лаборатории , дијагнозата и добиените резултати еднаш месечно (до 20 наредниот месец) и врши обработка на испитувања за морбили и рубеола. Прибраните и обработени податоци се доставуваат до СЗО – преку CISID дата базата, еднаш месечно.

Индикатор: извештаи, информации

Фреквенција на известување: квартално

2.3 Активности со цел спречување на појава на неонатален тетанус преку теренска стручно-методолошка помош за спроведување на активностите за остварување на перманентен увид во однос на опфатот со Те-Ал вакцина кај женската популација во генеративниот период во средините со висок ризик со опфат под препорачаното ниво и ќе се препорача дополнителна вакцинација со Те-Ал вакцина кај женската популација со непознат и/или непотполн вакцинален статус; женската популација на 18 годишна возраст, перманентен надзор и во зоните на низок ризик (гинеколошко - акушерските одделенија), при што ќе се контролира вакциналниот статус на бремените жени и родилките.

Индикатор: Информации за најдената состојба и предлог мерки до МЗ

Рок на известување: квартално

2.4 Проучување на патиштата на ширење и сузбивање на вакцино-превентабилни заболувања, зоонози, вектор-преносливи заболувања и природноогнишни инфекции преку епидемиолошки увиди (10) и препорачување на превентивни мерки, при што ќе се зема материјал за микробиолошка потврда (100) на заболувањето во микробиолошките лаборатории на ИЈЗ (по епидемиолошки индикации).

2.5 При појава на ретки болести, болести кои повторно се појавуваат, или непознати/нерегистрирани досега болести во РМ, ќе се прават теренски увиди (3) и за најдената состојба ќе се изготвуваат информации.

3. Следење, контрола и реализација на плановите за спроведувањето на континуирана имунизација и изработка на извештаи за вакциналниот опфат на ниво на републиката.

Индикатор: извештај за реализиран опфат
Рок на известување: 2^{ро} и 4^{то} тромесечие

4. Подготвување и доставување на стандарди и методолошки упатства, односно Програми за контрола, елиминација и ерадикација на определени заразни заболувања, а во согласност со препораките, стандардите и методолошките упатства на СЗО, ЕЦДЦ и др. референтни институции.

5. Информирање за трендовите на движење на заразните заболувања против кои се врши задолжителна имунизација кај нас, во соседните земји, Европа и во светот.

Индикатор: доставени информации, упатства,
препораки и стандарди
Рок на известување: квартално

6. Спроведување на мерки за спречување на внесување и сузбивање на маларија, тропски, карантински и паразитарни заболувања во Република Македонија

6.1 Редовно следење на движењето на маларија, тропски, карантински и паразитарни заболувања во светот а посебно во земјите со кои нашата земја одржува тесни економски, културни и други врски и следење на препораките на СЗО, дадени во документот „Меѓународни Патувања и Здравје“ и информирање за тековната состојба во светски рамки.

6.2 Пружање на стручно-методолошка помош на здравствени работници и институции кои се вклучени во следење, дијагностика и терапија на карантински заболувања,

6.3 По епидемиолошки индикации ќе се врши епидемиолошко испитување на контактите и суспектните лица на колера (епидемиолошки и лабораториски извидување на евентуално загрозените подрачја на Републиката, испитувања на дијареални заболувања, водата за пиење, како и отпадни води, за што од теренот ќе бидат земани примероци за лабораториско испитување.

6.4 Координација на активности согласно Оперативниот план за справување со вирусот на западен нил (West Nile virus) и лабораториска потврда на 10 материјали од суспектни пациенти согласно насоките усвоени на комисијата за заразни болести.

Индикатор: доставен извештај за извршени
епидемиолошки увиди, изготвени упатства/препораки/
стандарди, број на тестирани примероци
Рок на известување: квартално

7. Следење на грипот и други вирусни респираторни заболувања и лабораториско докажување

7.1 ИЈЗ на РМ континуирано ја следи состојбата во светски, европски рамки и регионално. За актуелната состојба во врска со грипот во Републиката и пошироко и редовно ќе ги известува МЗ и ДСЗИ и ЦЈЗ,

7.2 ИЈЗ на РМ врши лабораториски испитувања за докажување на причинители на вирусни респираторни заболувања на 200 земени материјали во текот на сезоната на грип од пациенти суспектни на грип.

7.3 При евентуална појава на пандемија од нов тип на инфлуенца, ќе бидат земени материјали од првите 200 случаи за вирусолошка верификација и субтипизација на вирусот. Анализите ќе бидат извршени во референтната вирусолошка лабораторија при ИЈЗ.

7.4 Во текот на целата година ќе се следат респираторните вируси (Influenza A и B, Adenovirus (Ad), human respiratoren syncytial virus (RSV A, RSV B), human metapneumoivirus (MPV), parainfluenza virus 1 (PIV 1, PIV 2, PIV 3,), rhinovirus A/B, coronavirus 229E/NL63, coronavirus OC43) за која цел ќе се тестираат 300 примероци од пациенти со симптоми слични на грип (ILI – influenza like).

Индикатор: извештај со број на епидемиолошки
увиди, лабораториски анализи како и изготвени
информации,.

Рок на известување: квартално

8. Спречување и сузбивање на интрахоспитални инфекции

8.1 Пружање стручно-методолошка помош, епидемиолошки увиди и насоки за начинот за реализацијата и спроведување на мерките и активностите за спречување и сузбивање на интрахоспитални инфекции, земање по потреба на материјали за микробиолошки анализи со цел контрола на превземените активности од страна на ЦЈЗ на локално ниво. Подготовка на квартален извештај за текот на спроведување на активностите.

Индикатор: квартални извештаи

Рок на известување: квартално

8.2 Годишен извештај за 2014 за состојбата и контролата на интрахоспиталните инфекции со предлог мерки, во јавните здравствени и приватните болници во Република Македонија, според податоците добиени од страна на тимовите за контрола на интрахоспитални инфекции ИХИ (внатрешна контрола), 10-те ЦЈЗ и ДСЗИ (надворешна контрола).

Индикатор: годишен извештај

Рок на известување: 31.01.2015 година

9. Анализа за идентификација на болничките ендемски бактерии и габички до ниво на субспециес и генотип како причинител за болничките инфекции на одделите со висок ризик

Најголем ризик за појава на болнички инфекции постои во единиците за Интензивна нега, неонатолшки и хируршки оддели кои се поврзани. Болничките оддели низ кои циркулираат пациентите во текот на лекувањето се значајно почесто место на пренос на резистентни високо вирулентни бактерии и габички.

Справувањето со болничките инфекции подразбира делување на сите нивоа (идентификација на ризични пациенти, проценка на колонизацијата како ризик од внес/трансфер на микроорганизми од еден во друг оддел, едукација и контрола на болничкиот персонал во примената на рутинските процедури, контрола на употребата на антибиотици и дезинфициенси и др).

Значајна алка во контролата на болничките инфекции е идентификација на болничките ендемски бактерии и габички до ниво на субспециес и генотип, со која може да се следи: движењето на бактериите и габичките во болничкиот блок и на болничкиот оддел, лоцирање на изворот и потоа превземање на соодветни мерки за спечување на ширењето, со финално намалување на појавата на болничките инфекции односно колку што е можно поголемо редуцирање на компликациите во лекувањето на болниот.

Институтот за микробиологија и паразитологија при Медицинскиот факултет Скопје ќе спроведе генотипизација на бактериски и фунгални изолати и одредување на механизми на резистенција со референтни методи.

Проектот се состои од: генотипизација на најмалку 100 бактериски соеви, од четирите најчести бактериски видови (*Staphylococcus aureus* метицилин резистентен, *Acinetobacter* sp., *Klebsiella* sp. ESBL+ , *Escherichia coli* ESBL+), кои се изолирани од пациенти со инфекција, хоспитализирани на оддели за интензивна нега (КАРИЛ, Оддел за неонатологија и интензивна нега на Детска клиника), и одделите со кои тие комуницираат во прием и трансфер на пациентите. Преку изработени дендрограми ќе се процени резервоарот и патот на ширење на најчестите ендемски бактерии во овие оддели, со крајна цел да се превземат мерки за спречување на ширењето на овие бактерии и навремено сузбивање на болничките инфекции предизвикани со нив.

Цената за оваа активност за генотипизација на бактериски сој, изнесува 3.500,00 ден. по бактериски сој односно вкупно 350.000,00 ден.

Извршител: Медицински факултет Скопје-Институт
за микробиологија и паразитологија

Рок на извршување: 30.10.2015 година

Индикатор: доставена анализа до МЗ

IV. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА И ПРЕВЕНТИВНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА РАБОТНИЦИТЕ И ЗЕМЈОДЕЛЦИТЕ

1. Безбедност и здравје при работа

Продолжуваат активностите за воспоставување на:

- а) Регистар за професионални болести
- б) Регистар за повреди на работа
- в) Регистар на работни места каде постои зголемен ризик за заболување и повредување

Индикатор: воспоставен регистер за регистрираните
работни места каде постои зголемен ризик во РМ
во 2015 година

Извршител: ИЈЗ на РМ

Рок на извршување: 30.09.2015 година

2. Оценка на здравствената состојба и работната способност кај земјоделците во Република Македонија со посебен осврт на можните оштетувања на здравјето од употребата на пестицидите

Спроведувањето на оваа програмска активност вклучува изведување на 300 превентивни медицински прегледи кај земјоделците и руралното население во неколку места во Република Македонија по случаен избор, со употреба на мобилната клиника која има функција на мобилен дијагностички центар со што се обезбедува достапност на услугите од медицината на трудот и до најоддалечените места. Прегледите ќе се состојат од: преглед од

специјалист по медицина на трудот, спирометриско иследување на белодробната функција, ЕКГ наод во мирување, основен лабораториски преглед на крвта и урината, психолошки тестирања и токсиколошки анализи со одредување на серумската холинестераза и концентрација на јаглерод моноксид и карбоксиемоглобин во крв, како и дополнителни испитувања по индикации, кај одреден број на испитаници во ИМТ на РМ (специфични токсиколошки анализи, дополнителни пулмоалерголошки иследувања, офталмолошки, оториноларинголошки, невропсихијатриски преглед и брошура “Ти си земјоделец чувај го своето здравје” - на македонски и на албански јазик);

Табела бр. 1

Вид на активност	количина	Цена (ден.)	Вкупно
Превентивни прегледи	300	400,00	120.000,00
Промотивен материјал	3000 флаери (2500 македонски јазик и 500 албански јазик)	10,00	30.000,00

Рок на извршување: октомври 2015 година

Извршител: ИМТ на РМ

Индикатор: Доставен извештај до МЗ

3. Изготвување на Национална програма за елиминирање на болестите предизвикани од азбест во Република Македонија

Една од основните точки на декларацијата во Парма е подготовка на национални програми на европските земји-членки на СЗО за елиминирање на болестите предизвикани од изложеност на азбест до 2015 год. во соработка со Светската здравствена организација (СЗО) и Меѓународната организација на трудот (МОТ).

Изработка на Национална програма за елиминирање на болестите предизвикани од азбест согласно препораките на СЗО и Меѓународната организација на трудот (МОТ), треба да се темели врз податоците на Националниот профил за азбест на Република Македонија од 2014 год.

Националниот профил за азбест на Република Македонија е подготвен во 2014 година како програмска задача во рамките на Националната годишна програма за јавно здравје во Република Македонија за 2014 година.

Национална програма за елиминирање на болестите предизвикани од азбест со акционен план претставува документ на здравствената политика на Република Македонија со кој се дефинираат димензиите на проблемот со азбестот, како и стратегиите кои ќе овозможат решавање на овој проблем и се дефинираат долгорочните цели и институционалната рамка за акција, како и насоките за подигнување на свесноста и градење на капацитети за нејзиното спроведување. Националната програма за елиминирање на болестите предизвикани од азбест ќе се изготви и спроведе со методата чекор по чекор врз основа на податоците од Националниот профил за азбест и специфичната состојба во Република Македонија. Националната програма за елиминирање на болестите предизвикани од азбест со акционен план треба да биде одржлива, да постигнува резултати во одредена временска рамка и да има механизми за следење и евалуација на постигнатите резултати.

Во рамките на оваа програмска задача е предвидена изработка на промотивен материјал (постери, брошури, флаери) и нивна дистрибуција на целните групи.

За оваа активност планирани се финансиски средства во висина од 50.000,00 денари.

Индикатор: Доставен извештај до МЗ

Извршител: ИМТ на РМ

Рок на извршување: октомври 2015 година

В. ИЗВЕСТУВАЊЕ, МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

ИЈЗ на РМ го следи, насочува и координира изведувањето/учинокот во обем согласно оваа програма на 10-те ЦЈЗ, преку непосредни теренски увиди кај секој извршител квартално.

ИЈЗ на РМ ја следи и динамиката на реализација на планираното, реализацијата на активностите од страна на 10-те ЦЈЗ од стручно методолошки аспект, како и ги следи показателите за успешноста на програмата (учинокот).

Верификацијата на технички документи подразбира проверка на квалитетот во однос на општи стандарди за квалитет и/или претходно дефинирани стандарди и се спроведува секој квартал со потпис и печат од страна на верификаторите од ИЈЗ на РМ на извештајот .

ИЈЗ на РМ врши верификација на образец/извештаите за реализирани програмски активности на квартално ниво што ги подготвуваат ЦЈЗ пред доставувањето на истите до МЗ за исплата. Извештаите ќе се доставуваат во печатена форма на унифицирани/стандардни обрасци со дефинирана форма и содржина на финансискиот и изведбениот дел на извештајот.

ИЈЗ на РМ за спроведениот мониторинг за констатитараната состојба и доставува детален извештај до МЗ на квартално ниво со копии од завршените извештајни обрасци за секој ЦЈЗ по дејности.

Показателите за успешност ќе се дефинираат во 2 групи:

- Показатели за следење на напредокот кои се директно поврзани со активностите и овозможуваат мерење дали предложената активност се изведува според планираното следејќи ги стручно методолошките упатства.

- Показатели на ниво на исходи кои одразуваат резултати што одговараат на намената на оваа програма или некои нејзини компоненти.

Мониторингот над реализацијата на програмските активности кои ги спроведуваат ИЈЗ на РМ, ИМТ, Медицински факултет Скопје - Институт за микробиологија и паразитологија и ЈЗУ „Завод за физикална медицина и рехабилитација“ Скопје го врши МЗ преку директен увид во работата и преку континуиран мониторинг за следење на оваа програма .

Г. ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

Активностите од оваа програма ќе се реализираат врз основа на табеларно прикажани цени на активностите во табела број 1 за ЦЈЗ и прикажани цени за активности реализирани од страна на ИЈЗ на РМ во табела број 2 .

Од ставката вонредни состојби ќе се финансираат превентивни активности при појава на јавно - здравствени вонредни околности пред и во тек на евентуална епидемија или вонредни состојби, а согласно заклучок на Комисијата за заразни болести при МЗ .

Табела број 1

Вид на активности	Опис на трошок	Единечна Цена
Годишен целосен извештај за евалуација на програмата за 2014 за територијата за која е основан ЦЈЗ	Извештај	100.000,00
Епидемиолошки теренски увиди /анкети	увид	1000,00
Квартална обработка ,анализа и подготовка на извештаи (пријави за заразни болести ,ИХИ,АФП,грип и др.) Битола,Куманово	квартално	65.000,00
Квартална обработка ,анализа и подготовка на извештаи (пријави за заразни болести,ИХИ,АФП,грип и др.) Охрид,Прилеп	квартално	55.000,00
Квартална обработка ,анализа и подготовка на извештаи (пријави за заразни болести ,ИХИ,АФП,грип и др.) Кочани, ,Штип,Струмица,	квартално	50.000,00
Квартална обработка ,анализа и подготовка на извештаи (пријави за заразни болести ,ИХИ,АФП,грип и др.) Тетово,Велес	квартално	70.000,00
Квартална обработка ,анализа и подготовка на извештаи (пријави за заразни болести,ИХИ,АФП,грип и др.) Скопје	квартално	90.000,00
Следење на спроведувањето на имунизацијата (Битола,Куманово)	квартално	25.000,00
Следење на спроведувањето на имунизацијата (Тетово,Велес)	квартално	40.000,00
Следење на спроведувањето на имунизацијата (Кочани,Охрид,Штип,Струмица,Прилеп)	квартално	15.000,00
Следење на спроведувањето на имунизацијата (Скопје)	квартално	50.000,00
Следење на вакцино превентабилни болести (Битола,Куманово, Тетово,Велес)	квартално	20.000,00
Следење на вакцино превентабилни болести (Кочани,Охрид,Штип,Струмица,Прилеп)	квартално	15.000,00
Следење на вакцинопревентабилни болести (Скопје)	квартално	25.000,00
Дезинфекција по епидемиолошки индикации за м ²	м ²	5,00
Дератизација по епидемиолошки индикации по мамец	по мамец	50,00
Дезинсекција ларвицидна по индикации м ²	м ²	25,00
Дезинсекција адултна по индикации по хектар	по хектар	40,00
Микробиолошки анализи по епидемиолошки индикации	анализа	500,00
санитарно хигиенски теренски увиди	увид	1.000,00
Физичко/хемиска и бактериолошка анализа на мостри храна	анализа	800,00
Физичко/хемиска и бактериолошка анализа на мостри вода	анализа	800,00
Анализа на пестициди во храна	анализа	1.500,00
Анализа на микотоксини во производи	анализа	1.500,00
Анализа на мостри брисеви од површини	мостра	500,00
Антропометрија	примерок	200,00
Аероседимент по мерно место/месечно	м.место/ мес.	850,00
Вкупен аероседимент со тешки метали по м.место/месечно	м.место/ мес	1.550,00
Чад,SO ₂ (мерно место /месечно)	м.место/ мес	890,00
СО (мерно место/месечно)	м.место/ мес	300,00
Анализа на биолошка вредност на храна	анализа	500,00
Присуство на Pb,Cd и Zn во цврсти честички во високоволуменски честички од во воздух (м.место/мес.)	м.место/ден	1.750,00
Анализа на нутритивен квалитет на болничка храна	анализа	500,00

Анализа на бучава (по мерно место/ден)	м.место/ден	1.500,00
Внес и статистичка обработка на податоци до 350.000 жители и одржување на веб страната	квартално	80.000,00
Внес и статистичка обработка на податоци до 250.000 жители и одржување на веб страната	квартално	60.000,00
Внес и статистичка обработка на податоци над 500.000 жители и одржување на веб страната	квартално	140.000,00
Обработка на пријави за хронични незаразни болести ЦЈЗ до 500.000 жители	квартално	30.000,00
Обработка на пријави за хронични незаразни болести ЦЈЗ над 500.000 жители	квартално	50.000,00
Квартална изработка на Информацији, анализи од социјална медицина (ЦЈЗ над 500.000)	квартално	142.500,00
Квартална изработка на Информацији, анализи од социјална медицина (ЦЈЗ до 500.000)	квартално	57.500,00
Споведување на здравствена едукација за целни групи на подрачјето што го покрива, трибини, брошури, светски денови	квартално	50.000,00
Активности во советувањата за пушење и сексуално и репродуктивно здравје	квартално	45.000,00

Табела број 2

ВИД НА АКТИВНОСТИ	Опис на трошок	Единечна цена(ден.)
Годишен извештај за реализација на Национална програма за јавно здравје во РМ за 2014 година за територијата на ЦЈЗ	извештај	500.000,00
Годишен извештај за 2014 за движење на заразни болести, АФП, опфат со имунизација, АЛЕРТ, ИХИ	извештај	50.000,00
Прибирање, обработка и анализа на пријавите, анкети и друго од областа на епидемиологијата, добиени од ЦЈЗ	квартално	100.000,00
Месечни епидемиолошки извештаи/билтени за заразни болести, алерт, АФП	билтен	10.000,00
Квартални епидемиолошки извештаи (алерт, заразни болести, АФП)	квартално	15.000,00
Седмодневни извештаи / табеларни за движењето на заразните заболувања по ЦЈЗ и подрачни единици	извештај	5.000,00
Седмодневни извештаи за движење на грип од 40-20 недела врз основа на обработени индивидуални пријави	извештај	3.000,00
Теренски епидемиолошки увид за превземање мерки во ЦЈЗ по епидемиолошки индикации и ургентни состојби	квартално	20.000,00
Теренски увиди за елиминација на автохтоните морбили и конгенитална рубеола	квартално	15.000,00
Следење на релизација на оперативните планови за елиминација на морбили/рубеола и полиомиелит преку теренски увиди во 10-те ЦЈЗ	квартално	15.000,00
Следење на релизација на плановите за спроведувањето на континуирана имунизација преку теренски увиди во 10-те ЦЈЗ	квартално	30.000,00
Следење на маларија, тропски и карантински ургентни состојби и институции кои се вклучени во следење, дијагностика и терапија на карантински заболувања,	квартално	15.000,00
Информирање за трендовите на движење на заразните заболувања, Подготовка и доставува стандарди и методолошки упатства	квартално	20.000,00
Следење на имплементација на активности согласно Оперативниот план за справување со вирусот на западен нил (West Nile virus)	квартално	20.000,00

Следење на грипот и други вирусни респираторни заболувања и лабораториско докажување	квартално	30.000,00
Следење на системот за синдромско пријавување АЛЕРТ	квартално	20.000,00
Следење на активностите за спречување и сузбивање на интрахоспитални инфекции преку теренски увиди во ЦЈЗ и земање на материјали за микробиолошки анализи по потреба	квартално	20.000,00
Лабораториска потврда на West Nile virus	анализа	1.100,00
Лабораториска потврда на респираторни вирусни	анализа	1.480,00
Лабораториска потврда на морбили,рубеола	анализа	1.100,00
Лабораториска потврда на грип (Real PCR)	анализа	4.600,00
Вирусолошка анализа вода	анализа	5.500,00
Извештај со проценка за вирусолошка анализа на вода	извештај	15.000,00
Филтер станици увиди со извештај	квартално	10.000,00
Квартален мониторинг,координација и верификација на програмските активности над ЦЈЗ со извештај од областа на епидемиологијата	извештај	100.000,00
Стручно методолошка помош од областа на епидемиологијата	квартално	50.000,00
Внес и компјутерско-статистичка обработка на податоци од интерес согласно закон за евиденции во здравство	квартално	100.000,00
Стручно методолошка помош од областа на статистика	квартално	50.000,00
Збирни извештаи за кадар и извршена работа за 2014 година и 2015 година од областа на статистика	извештај	25.000,00
Изработка на публикации од областа на статистиката	публикација	30.000,00
Изработка на Регистри на пациенти болни од рак, дијабет за Република Македонија за 2014 година	регистер	50.000,00
Анализи за: амбулантно поликлинички морбидитет, искористеноста на болничките капацитети и болничкиот морбидитет и морталитет во РМ за 2014 година	анализа	50.000,00
Извештај за здравјето на населението во Република Македонија во 2014 година	извештај	50.000,00
Извештаи од делот на социјална медицина и промоција	извештај	25.000,00
Извештај за реализирани промотивни активности во 10-те ЦЈЗ	квартално	25.000,00
Стручно методолошка помош од областа на социјална медицина со промоција	квартално	50.000,00
Квартален мониторинг,координација и верификација на програмските активности над ЦЈЗ со извештај од областа на социјална медицина со промоција	квартално	100.000,00
Здравствена промоција – здравствено воспитување (спроведување на промотивни акции и кампањи, едукативни трибини)	квартално	100.000,00
Извештај за проценката на здравствениот ризик од водата за пиење, согласно програмските активности	Извештај	25.000,00
Извештај здравствениот ризик и квалитет на површински води	извештај	25.000,00
Оцена на морбидитетот на респираторните заболувања кај предучилишни и училишни деца на национално ниво	анализа	50.000,00
Анализа и проценка на здравствениот ризик на безбедноста на храната и предметите кои се во допир со храната.	анализа	50.000,00
Анализа со проценка на ризикот од алиментарен дневен внес на хемиски контаминент	анализа	50.000,00
Информација просечниот дневен алиментарен внес на резидуи на пестициди и микотоксини	анализа	25.000,00
Проценка на ризикот од алиментарен дневен внес на хемиски контаминенти-пестициди,микотоксини	извештај	25.000,00
Анализа и проценка на здравствениот ризик на безбедноста на храната во образовни, здравствени институции и старечки домови.	извештај	50.000,00
Анализа на пестициди во храна	анализа	1500

Анализа на микотоксини во производи	анализа	1500
Проценка на просечниот дневен внес на макро и микронутриенси на населението во Република Македонија	извештај	50.000,00
Извештај за нутритивниот квалитет за исхраната на болните во Република Македонија	извештај	50.000,00
Извештај за состојбите кај децата во однос на степените на здебеленост/потхранетост, по региони и на национално ниво за Република Македонија	извештај	50.000,00
Извештај за наодите на ниво на бучава и категоризација на ризикот со мерки за превенција или санација	извештај	25.000,00
Информација за проценка на експозицијата и идентификација на здравствениот ризик на експонирани работници	информација	25.000,00
Следење на јонизирачко зрачење на амбиентален воздух- надворешно гама зрачење	анализа	380,00
Следење на јонизирачко зрачење на воздух, вода, почва, храна Ср90	анализа	5000,00
Следење на јонизирачко зрачење , вода , воздух, почва алфа и бета	анализа	3000,00
Следење на гама зрачење вода , воздух, почва и храна	анализа	400,00
Квартален извештај за наодите со коментар	извештај	25.000,00
Цена на радон детектор	единица	180,00
Лабораториска подготовка и отчитување на пасивни радон детектори	анализа	250
Поставување на детектори на терен дозиметрија на лице место	анализа	250
Информативно/едукативен материјал(вк.10.000)	флаер	10
Мерење на радон во почва	анализа	300
Извештај за следењето на радонот (2х)	извештај	25.000
Одржување и функционирање на инфо телефонската линија за 10 месеци (5 во лето и 5 во зима)	месечно	3.000,00
Одржување и функционирање на веб страна и откупување на СМС пораки (10 месеци)	месечно	1.000,00
Печатење на флаер за климатски промени, (22.500 флаери)	примерок	10,00
Стручно методолошка помош од областа на санитарна хигиена со здравствена екологија	квартално	50.000,00
Квартален мониторинг, координација и верификација на програмските активности над ЦЈЗ со извештај од областа на санитарна хигиена со здравствена екологија	квартално	100.000,00
Изработка на мислења и стручна проценка на елаборати од аспект заштита на здравјето	Квартално	50.000,00
Процена на здравствените ефекти од аерозагадувањето во урбани средини и предвидување на позитивни ефекти од намалување на аерозагадувањето со РМ ₁₀ и РМ _{2,5}	проценка	30.000,00

За реализација на програмата за 2015 година потребни се финансиски средства по извршители прикажани во Табела број 3.

Во зависност од степенот на реализација на активностите, финансиските средства може да се прераспределуваат помеѓу извршителите.

Табела број 3

	Извршители	Вкупен износ (ден.)
A	ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ - Скопје	14.494.897,00
Б	Институт за медицина на труд - Скопје	200.000,00
В	Медицински факултет Скопје-Институт за микробиологија и паразитологија	350.000,00
Г	ЈЗУ „Завод за физикална медицина и рехабилитација	720.000,00
Д	Министерство за здравство (вонредни состојби)	1.000.000,00
Ѓ	ЦЕНТРИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ	
1.	Центар за јавно здравје – Штип	2.441.567,00
2.	Центар за јавно здравје - Тетово	3.343.711,00
3.	Центар за јавно здравје - Струмица	2.329.867,00
4.	Центар за јавно здравје – Прилеп	2.515.119,00
5.	Центар за јавно здравје – Скопје	5.576.713,00
6.	Центар за јавно здравје – Куманово	3.168.458,00
7.	Центар за јавно здравје – Охрид	2.547.298,00
8.	Центар за јавно здравје – Кочани	2.336.643,00
9.	Центар за јавно здравје – Битола	2.919.654,00
10.	Центар за јавно здравје – Велес	3.175.953,00
	ВКУПНО: Ѓ	30.354.983,00
Е	Неизмирени обврски за 2014	10.880.120,00
	ВКУПНО: A+Б+В+Г+Д+Ѓ+Е	58.000.000,00
	Основен буџет	48.000.000,00
	Сопствени средства на МЗ	10.000.000,00

Неизмирените обврски по Националната програма за јавно здравје во Република Македонија за 2014 година се во вкупен износ од 10.880.120,00,00 денари.

Вкупните средства за реализација на оваа програма ќе се обезбедат од Буџетот на Република Македонија за 2015 година во износ од 48.000.000,00 денари и од сопствени средства на Министерство за здравство во висина од 10.000.000,00 денари.

Распределбата на одобрените финансиските средства од Буџетот на Република Македонија за извршителите е направена согласно формулата за распределба усвоената од Владата на Република Македонија.

Исплатата на средствата по оваа програма ќе се врши квартално од страна на Министерството за здравство, врз основа на доставените фактури и верифицирани извештаи.

Фактурирањето ќе се врши по утврдените програмски цени кои се составен дел на оваа програма, на стандарден образец за фактура, објавен на интернет страната на Министерството за здравство со извештај во прилог.

Следење на спроведувањето на оваа програма врши Министерството за здравство и по потреба поднесува Извештај до Владата на Република Македонија.

Оваа програма ќе се реализира во рамки на обезбедените средства во Буџетот на Република Македонија за 2015 година во износ од 48.000.000,00 денари, Раздел 19001-Министерство за здравство, Потпрограма 53-Превентивна здравствена заштита.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-9952/1
21 декември 2014 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Македонија,
м-р **Никола Груевски**, с.р.